UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA ISTORIE ȘI FILOSOFIE
DEPARTAMENTUL FILOSOFIE ȘI ANTROPOLOGIE

INSTITUTUL DE CERCETARE ȘI INOVARE AL USM
LABORATORUL FILOSOFIE TEORETICO-PRACTICĂ
ȘI EPISTEMOLOGIE APLICATĂ

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE METODOLOGIE ÎN ȘTIINȚELE SOCIO-UMANE

Conferința Științifică Internațională

Ediția a IV-a

19-20 noiembrie 2020

INTERNATIONAL METHODOLOGICAL SCHOOL IN SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

International Scientific Conference

4th Edition,

November 19 to 20, 2020

Universitatea de Stat din Moldova/
Moldova State University

Institutul Patrimoniului Cultural/
Institute of Cultural Heritage

Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași/
Alexandru Ioan Cuza University of Iasi

Universitatea din București/
University of Bucharest

Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane," Iași/
Economic and social research Institute of Iasi

Universitatea din Shanghai
Shanghai University

Academia Română /
Romanian Academy

Universitatea de Stat din Moldova / Moldova State University
Facultatea Istorie și Filosofie / Faculty of History and Philosophy
Departamentul Filosofie și Antropologie / Department of Philosophy and Anthropology

Institutul de Cercetare și Inovare al USM / Institute at State University of Moldova
Laboratorul Filosofie Teoretico-practică și Epistemologie aplicată / Research and Innovation Laboratory of Theoretical-Practical Philosophy and Applied Epistemology

---

Conferința Științifică Internațională / International Scientific Conference

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE METODOLOGIE ÎN ȘTIINȚELE SOCIO-UMANE

Ediția a IV-a – 2020

DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI EDUCAȚIA PENTRU SOCIETATE: TEMEIURI EPISTEMOLOGICE ACTUALE
PROGRAMULCONFERINȚEI ȘI REZUMATELE COMUNICĂRILOR

INTERNATIONAL METHODOLOGICAL SCHOOL IN SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

The Fourth Edition – 2020

PERSONAL DEVELOPMENT AND EDUCATION FOR SOCIETY: CURRENT EPISTEMOLOGICAL THEMES
PROGRAMME AND ABSTRACTS

Chișinău, 19-20 noiembrie, 2020 / Chisinau, November 19-20, 2020

CZU 082:378=135.1=111=161.1
Ş 38

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

"Şcoala internaţională de metodologie în ştiinţele socio-umane", conferinţă ştiinţifică internaţională (4; 2020; Chişinău). Conferinţa Ştiinţifică Internaţională "Şcoala internaţională de metodologie în ştiinţele socio-umane": Ediţia a 4-a "Dezvoltarea personală și educația pentru societate: temeiuri epistemologice actuale": Programul conferinţei şi rezumatele comuncărilor = International Scientific Conference "International methodological school in social and human sciences": The 4th Edition "Personal development and education for society: current epistemological themes": Programme and Abstracts, Chişinău, 19-20 noiembrie, 2020 / comitetul ştiinţific: Eudochia Saharneanu [et al.] ; comitetul de organizare: Eugenia Bogatu [et al.]. – Chişinău : CEP USM, 2020. – 122 p.: fig.

Antetit.: Univ. de Stat din Moldova, Fac. Istorie şi Filosofie, Dep. Filosofie şi Antropologie, Inst. de Cercet. și Inovare al USM [et al.]. – Tit. paral.: lb. rom., engl. – Texte : lb. rom., engl., rusă. – 50 ex.

ISBN 978-9975-152-62-4.
082:378=135.1=111=161.1
Ş 38

ISBN 978-9975-152-62-4

© CEP, 2020

Comitetul de organizare/ The organizing committee:

Eugenia Bogatu	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Eudochia Saharneanu	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Laura Pricop	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași/ University, „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Marinela Rusu	Academia Română, Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și sociale „Gh. Zane”, Iași/ Romanian Academy, Iași Branch, Research Institute Economic and „Gh. Zane”, Iași
Dumitru Dodul	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Tatiana Mărgărint	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Dina Barcari	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Angela Popa	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Mihail Duca	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Sorin Guragata	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University
Cristina Ursu	Universitatea de Stat din Moldova/ Moldova State University

INSTITUȚII ORGANIZATOARE ȘI COORGANIZATOARE

Organizatorul conferinței / Conference Organizer:
Moldova State University, Faculty of History and Philosophy

Coorganizatorii conferinței din Republica Moldova / Conference Co-organizers from Republic of Moldova:
Institute of Cultural Heritage

Coorganizatorii conferinței / Conference Co-organizers:
„Alexandru Ioan Cuza" University, Faculty of Philosophy and Social-Political Sciences, Iaşi, Romania
University of Bucharest, Faculty of Philosophy, Romania
Romanian Academy, Iaşi Branch, „Gh.Zane" Institute of Economic and Social Research, Romania
Institutul de cercetări interdisciplinare, Iași
With the support ofThe University of Kansas, USA
Shanghai University, China

Comitetul științific al conferinței / The Scientific Committee of the Conference:

Eudochia Saharneanu, prof. univ. dr. hab., departamentul Filosofie şi Antropologie, Facultatea Istorie şi Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova

Florentin Paladi, prof.univ., dr.hab., prorector pentru activitatea științifică, Universitatea de Stat din Moldova

Ştefan Afloroaei, membru corespondent al Academiei Române, prof. univ. dr., Departamentul Filosofie, Facultatea Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Al.I.Cuza", Iaşi

Petru Bejan, prof. univ. dr., directorul Departamentului Filosofie, Facultatea Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Al.I.Cuza", Iaşi

Sergiu Matveev, conf. univ. dr., decanul Facultății Istorie şi Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova

Viorel Vizureanu, prof.univ.dr., decanul Facultății Filosofie, Universitatea din București

Constantin Stoenescu, prof.univ.dr., directorul Departamentului Filosofie Teoretică, Facultatea Filosofie, Universitatea din București

John Symons, professor, University of Kansas

Mario G.R.Pagliacci, Department of Economics, Seat of Terni, Uni-versita degli Studi di Perugia, Italy

Marius Dumitrescu, prof.univ., dr., Departamentul Filosofie, Facultatea Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Al.I.Cuza", Iași

Marin Bălan, dr. în filosofie, Departamentul Filosofie Practică și Istoria Filosofiei, Universitatea din București

Vlad Pâslaru, prof.univ., dr.hab., cerc.șt., consultant la Institutul de Filologie Română „B.Petriceicu-Hajdeu"

Constantin Șchiopu, prof.univ., dr.hab., Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Eugenia Bogatu, conf. univ. dr., Departamentul Filosofie și Antropologie, Facultatea Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova

Laura Pricop, dr., Institutul de Cercetări Interdisciplinare, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Ana Ghilaș, dr. în filologie, cercetător științific coordonator, Institutul Patrimoniului Cultural

Traian Dinorel Stănciulescu, prof. univ. dr., Departamentul Științe ale Comunicării și Relații Publice, Facultatea Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Al.I.Cuza", Iaşi

Vasile Țapoc, prof. univ. dr. hab., Departamentul Filosofie și Antropologie, Facultatea Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova

Olga Gagauz, dr. hab., Centrul de Cercetări Demografice, Institutul Național de Cercetări Economice, Academia de Științe a Moldovei

Gheorghe Bobână, prof. univ. dr. hab., Institutul de Istorie

Nelly Țurcan, prof. univ. dr. hab., Departamentul Comunicare și Teoria Informării, Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării, Universitatea de Stat din Moldova

Această ediție a Conferinței Internaționale − *Școala Internațională de metodologie în științele socio-umane* − se desfășoară în cadrul proiectului: *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023)

PROGRAMUL CONFERINȚEI / CONFERENCE PROGRAMME

Joi, 19 noiembrie 2020
Thursday, November 19, 2020

09.30 - 10.00 Înregistrarea participanților / Registration of participants

Universitatea de Stat din Moldova, sala 119, blocul 2 / Moldova State University, room no.119, 2 building
Join Zoom Meeting
https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

10.00 - 10.30 Deschiderea oficială a conferinței științifice / Official opening of the Conference

10.30 - 12.00 Conferință plenară / Plenary conference

12.00 - 13.30 Secțiunea 1 **Metodologii generale aplicate în științele socio-umane (hermeneutică, semiotică, fenomenologie) / General methods applied in the social and human sciences (hermeneutics, semiotics, phenomenology),** sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

13.30 - 14.00 Prânz / Lunch

14.00 - 17.00 Secțiunea 2 **Metode de analiză specifice științelor socio-umane (filosofie și antropologie, sociologie și psihologie, istorie și științe politice, filologie și artă, comunicare și relații publice) / Analysis methods specific to social and human sciences (philosophy and anthropology, sociology and psychology, history and political science, philology and linguistics, communication sciences and public relations),** sala 119, blocul 2 / room no. 119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

Secțiunea 3 **Aplicații ale metodologiei inter/pluri/transdisciplinare interactive în interpretarea discursului socio-uman /**

Applications of the interactive inter-/pluri-/transdisciplinary methodology in the interpretation of the social and human discourse sala 119, blocul 2 / room no. 119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

Vineri, 20 noiembrie 2020
Friday, November 20, 2020

10.00 - 11.30 Conferință plenară / Plenary conference
11.30 - 13.00 Secțiunea 1 **Metodologii generale aplicate în științele socio-umane (hermeneutică, semiotică, fenomenologie) / General methods applied in the social and human sciences (hermeneutics, semiotics, phenomenology),** sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

13.00 - 13.30 Prânz / Lunch

13.30-16.30 Secțiunea 2 **Metode de analiză specifice științelor socio-umane (filosofie și antropologie, sociologie și psihologie, istorie și științe politice, filologie și artă, comunicare și relații publice) / Analysis methods specific to social and human sciences (philosophy and anthropology, sociology and psychology, history and political science, philology and linguistics, communication sciences and public relations),** sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

Secțiunea 3 **Aplicații ale metodologiei inter/pluri/transdisciplinare interactive în interpretarea discursului socio-uman / Applications of the interactive inter-/pluri-/transdisciplinary methodology in the interpretation of the social and human discourse,** sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

Joi, 19 noiembrie 2020
Thursday, November 19, 2020

DESCHIDEREA OFICIALĂ A CONFERINȚEI ȘTIINȚIFICE / OFFICIAL OPENING OF THE CONFERENCE

(10.00-10.30 sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building)

Join Zoom Meeting

https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

Florentin PALADI, prof. univ. dr. hab., prorector pentru activitatea științifică, Universitatea de Stat din Moldova

Dumitru DODUL, conf. univ. dr., directorul departamentului Filosofie și Antropologie

Eugenia BOGATU, conf. univ. dr., directorul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova,* înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023)

CONFERINȚĂ PLENARĂ / PLENARY CONFERENCE

10.30-12.00

John Symons, professor, University of Kansas
COMMONSENSE AND CONSISTENCY

Constantin Stoenescu, prof., dr. Universitatea din București
DE CE UNII FILOSOFI PREFERĂ FENOMENALISMUL METODOLOGIC?
WHY SOME PHILOSOPHERS PREFER THE METHODOLOGICAL PHENOMENALISM?

12.00 - 13.30	Activități în secțiuni / Scientific proceedings on the sections
13.30 - 14.00	Prânz / Lunch
14.00 - 17.00	Activități în secțiuni / Scientific proceedings on the sections

Secțiunea 1 **Metodologii generale aplicate în științele socio-umane (hermeneutică, semiotică, fenomenologie) / General methods applied in the social and human sciences (hermeneutics, semiotics, phenomenology),** sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building.
Join Zoom Meeting
https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

Moderatori / Chairpersons:
Laura Pricop, dr., Institutul de Cercetări Interdisciplinare, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

1. **Marin Bălan,** Universitatea din București, FILOSOFIA PENTRU COPII ȘI EDUCAȚIA PENTRU O SOCIETATE BAZATĂ PE CERCETARE / PHILOSOPHY FOR CHILDREN AND EDUCATION FOR AN INQUIRY-DRIVEN SOCIETY
2. **Petru Bejan,** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, CORPUL ȘI ESTETICILE AUGMENTATIVE / BODY AND AUGMENTATIVE AESTHETICS
3. **Emanuela Ilie,** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, THE POSTHUMAN POETRY AND THE NEW BODY IMAGINARY. ROMANIAN AND MOLDAVIAN FEMININE VOICES
4. **Eugenia Bogatu,** SENSURI PRAGMATISTE ALE DEZVOLTĂRII PERSONALE / PRAGMATIST MEANINGS OF PERSONAL DEVELOPMENT
5. **Hassan Alsharif,** University of Kansas, MORAL CONTINGENCY AND OPEN-MINDEDNESS

Secțiunea 2 **Metode de analiză specifice științelor socio-umane (filosofie și antropologie, sociologie și psihologie, istorie și științe politice, filologie și artă, comunicare și relații publice) / Analysis methods specific to social and human sciences (philosophy and anthropology, sociology and psychology, history and political science, philology and linguistics, communication sciences and public relations),** sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building. **Join Zoom Meeting**
https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

Moderatori / Chairpersons:
Mihail Duca, doctorand, Universitatea de stat din Moldova

1. **Aurora Hrițuleac,** NEUROPLASTICITATEA AUTO-CONTROLATĂ – UN NOU INSTRUMENT PENTRU DEZVOLTAREA PERSONALĂ / SELF-CONTROLLED NEUROPLASTICITY – A NEW TOOL FOR PERSONAL DEVELOPMENT
2. **Donatella Mancini,** Independent Researcher, Italy, SUGGESTIBILITY AND FALSE MEMORY
3. **Bogdan C.S. Pîrvu,** Mavromati Emergency Hospital, Botoşani, THE ZEITGEIST-LOCATED ARTISTIC PERSONALITY
4. **Alexandru Liviu Pricop,** Maastricht University, Netherlands, THE LINK BETWEEN OBESITY AND MENTAL HEALTH
5. **Felicia Ceaușu,** Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh.Zane" Iași, INFLUENȚA MASS-MEDIEI ȘI COMPORTAMENTUL AGRESIV / THE INFLUENCE OF THE MEDIA AND AGGRESSIVE BAHAVIOR
6. **Ana Ghilaș,** Institutul Patrimoniului Cultural, DISCURSUL TEATRAL DIN PERSPECTIVA FILOSOFIEI PRAGMATICE / THEATER DISCOURSE FROM THE PERSPECTIVE OF PRAGMATIC PHILOSOPHY
7. **Victoria Fonari,** Universitatea de Stat din Moldova, DIALOGUL INTERCULTURAL ÎN CREAŢIA LUI LUCIAN BLAGA / INTERCULTURAL DIALOGUE IN LUCIAN BLAGA'S TEXT
8. **Nicolae Parcevschii,** Academia de Administrare Publică, ASPECTELE REFLEXIVE ALE GEOGRAFIEI ISTORICE / REFLECTIVE ASPECTS OF HISTORICAL GEOGRAPHY

Secțiunea 3 **Aplicații ale metodologiei inter/pluri/transdisciplinare interactive în interpretarea discursului socio-uman / Applications of the interactive inter-/pluri-/transdisciplinary methodology in the interpretation of the social and human discourse,** sala 216, blocul 2 / room no.216, 2 building. **Join Zoom Meeting** https://staffweb.zoom.us/j/91900056766

1. **Laura Pricop,** Institute for Interdisciplinary Research, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi, VALIDITATEA REZULTATELOR CERCETĂRII DE TIP INTERDISCIPLINAR / THE VALIDITY OF INTERDISCIPLINARY KNOWLEDGE
2. **Ramón Alvarado,** University of Oregon, MACHINE GUESSING, PIGEON SUPERSTITION AND TRUST IN AI
3. **Dumitru Dodul,** Universitatea de Stat din Moldova, ROLUL DISCURSULUI CIVIC ÎN EDUCAȚIA PENTRU SOCIETATE / THE ROLE OF CIVIC DISCOURSE IN EDUCATION FOR SOCIETY
4. **Ludmila Roșca,** Academia de Administrare Publică, ASIGURAREA SECURITĂȚII SPIRITUALE PRIN INSTRUIRE ȘI COMUNICARE / ENSURING SPIRITUAL SECURITY THROUGH TRAINING AND COMMUNICATION
5. **Rodica Calistru,** Institutul de Științe ale Educației, VALORILE CULTURII NAȚIONALE, BAZĂ ȘI PERSPECTIVĂ PENTRU O REVIGORARE A PROGRESULUI CULTURAL ȘI ECONOMIC / THE VALUES OF NATIONAL CULTURE, AS BASIS AND PERSPECTIVE FOR A REVIVAL OF CULTURAL AND ECONOMIC PROGRESS

6. **Nelly Țurcan,** Universitatea de Stat din Moldova, PRACTICA BAZATĂ PE DOVEZI ÎN CERCETAREA INFODOCUMENTARĂ / EVIDENCE-BASED PRACTICE IN INFODOCUMENTARY RESEARCH
7. **Mihail Duca,** Universitatea de Stat din Moldova, DIALOG INTERDISCIPLINAR ÎNTRE ȘTIINȚELE COGNITIVE ȘI TEOLOGIE / INTERDISCIPLINARY DIALOGUE BETWEEN COGNITIVE SCIENCES AND THEOLOGY

Vineri, 20 noiembrie 2020
Friday, November 20, 2020

CONFERINȚĂ PLENARĂ / PLENARY CONFERENCE
10.00-11.30

Mario G.R. Pagliacci, Department of Economics, Seat of Terni, Università degli Studi di Perugia, Italy
MEDITATIONS ABOUT THE MYSTIC OF MATHEMATICAL LANGUAGE

Marius Dumitrescu, prof.dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași
TOLERANŢA CA IDEAL PRACTIC ÎN FILOSOFIA LUI JOHN LOCKE
TOLERANCE AS A PRACTICAL IDEAL IN JOHN LOCKE'S PHILOSOPHY

(Sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building)
Join Zoom Meeting
https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

11.30 - 13.00	Activități în secțiuni / Scientific proceedings on the sections
13.00 - 13.30	Prânz / Lunch
13.30 - 16.30	Activități în secțiuni / Scientific proceedings on the sections

Activități în secțiuni / Scientific proceedings on the sections
Secțiunea 1 **Metodologii generale aplicate în științele socio-umane (hermeneutică, semiotică, fenomenologie) / General methods applied in the social and human sciences (hermeneutics, semio-**

tics, phenomenology), sala 119, blocul 2 / room no.119, 2 building.
Join Zoom Meeting

https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

Moderatori / Chairpersons:
Adrian Muraru, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași

1. **Eudochia Saharneanu,** Moldova State University, GENEALOGIA PUTERII: ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE / GENEALOGY OF POWER: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS
2. **Angela Popa,** Universitatea de Stat din Moldova, CONCEPTUALIZAREA LIBERTĂȚII: CRITICĂ, REZISTENȚĂ, ARTĂ A EXISTENȚEI / THE CONCEPTUALIZATION OF FREEDOM: CRITICISM, RESISTANCE, THE ART OF EXISTENCE
3. **Adrian Muraru,** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, CÂTEVA OBSERVAȚII DESPRE CEZAREEA PALESTINEI ÎN SECOLUL AL TREILEA (P. CHR.): ȘCOLI ȘI INTERPRETARE / SOME NOTES ON THE CAESAREA MARITIMA OF THE THIRD CENTURY AD: SCHOOLS AND INTERPRETION
4. **Cristina Lazariuc,** Universitatea Tehnică din Moldova, ROLUL VALORILOR EUROPENE ÎN CONSTITUIREA MENTALITĂȚII TINERILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA / THE ROLE OF THE EUROPEAN VALUES IN FORMING THE MENTALITY OF YOUNG PEOPLE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA
5. **Gheorghe Bobână,** Institutul de Istorie, MIRCEA ELIADE. CONCEPTUL DE „HERMENEUTICĂ CREATOARE" / MIRCEA ELIADE. THE CONCEPT OF „CREATIVE HERMENEUTICS"

6. **Svetlana Coandă,** Universitatea de Stat din Moldova, DIMENSIUNI ALE EDUCAȚIEI: CONCEPTUALIZĂRI ȘI CONTINUITATE DE IDEI / DIMENSIONS OF EDUCATION: CONCEPTUALIZATIONS AND CONTINUITY OF IDEAS
7. **Constantin Șchiopu,** Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, REPERE FILOSOFICO-ESTETICE ALE RECEPTĂRII ARTISTICE ÎN CONTEXTUL FORMĂRII INTEPRETULUI / PHILOSOPHICAL-AESTHETIC LANDMARKS OF ARTISTIC RECEPTION IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF THE PERFORMER
8. **Victor Ghilaș,** Institutul Patrimoniului Cultural, ARTA MUZICALĂ, CATEGORIE A CUNOAȘTERII ÎN VIZIUNEA LUI DIMITRIE CANTEMIR / MUSICAL ART, A CATEGORY OF KNOWLEDGE IN THE VISION OF DIMITRIE CANTEMIR

Secțiunea 2 **Metode de analiză specifice științelor socio-umane (filosofie și antropologie, sociologie și psihologie, istorie și științe politice, filologie și artă, comunicare și relații publice) / Analysis methods specific to social and human sciences (philosophy and anthropology, sociology and psychology, history and political science, philology and linguistics, communication sciences and public relations),** sala 222, blocul 4 / room no. 222, 4 building. **Join Zoom Meeting**

https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

Moderatori / Chairpersons:
Marius Popescu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

1. **Marius Romila,** Universitatea din „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, COMUNICAREA ONLINE ȘI DECLANȘAREA SIMBOLULUI ARHETIPULUI „UMBRA" / ONLINE COMMUNICATION AND TRIGGERING THE SYMBOL OF THE „SHADOW" ARCHETYPE
2. **Marius Popescu,** Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, IDENTITATEA PERSONALĂ ÎN ORIZONTUL COMUNICĂRII VIRTUALE / PERSONAL IDENTITY WITHIN THE CONTEXT OF VIRTUAL COMUNICATION
3. **Vlad Pâslaru,** Institutul de Filologie Română „B. Petriceicu-Hașdeu", INTERRELAȚIA CONCEPTELOR DEZVOLTARE PERSONALĂ – EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE / THE INTERRELATION OF THE CONCEPTS PERSONAL DEVELOPMENT – SOCIAL EDUCATION
4. **Alla Papțova,** Universitatea de Stat din Comrat, ОБМЕН ЗНАНИЯМИ КАК СОЦИАЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС: ФАКТОРЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ АКАДЕМИЧЕСКОЙ СРЕДЫ МОЛДОВЫ / KNOWLEDGE EXCHANGE AS A SOCIAL PROCESS: FACTORS AND TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ENVIRONMENT IN MOLDOVA
5. **Elena Laura Baciu,** organizație politică de tineret, THE CROSS OF CHALLENGES FOR SOCIAL SCIENCE
6. **Liuba Botezatu,** Universitatea de Stat din Comrat, TEORIA ȘI METODOLOGIA GENERALĂ A CREATIVITĂȚII / THE GENERAL THEORY AND METHODOLOGY OF CREATIVITY

7. **Iana Tatiana-Irina,** Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă", COORDONATE EPISTEMICE ALE DEZVOLTĂRII EXPRESIVITĂȚII VORBIRII ELEVILOR / EPISTEMIC COORDINATES OF THE DEVELOPMENT OF STUDENT SPEECH EXPRESSIVITY
8. **Tatiana Mărgărint,** Universitatea de Stat din Moldova, ASPECTE PRIVIND PREDAREA DISCIPLINEI EDUCAȚIA PENTRU SOCIETATE: CAZUL ELEVILOR DIN CLASELE LICEALE / ASPECTS REGARDING THE TEACHING OF THE DISCIPLINE EDUCATION FOR SOCIETY: THE CASE OF HIGH SCHOOL STUDENTS
9. **Mariana Crismaru,** Institutul de Cercetări Economice, DIFERENȚE SOCIO-DEMOGRAFICE ALE TINERILOR ÎN AFARA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OCUPARE SAU FORMARE (NEET) / SOCIO-DEMOGRAPHIC DIFFERENCES OF YOUNG PEOPLE NOT IN EDUCATION, EMPLOYMENT OR TRAINING (NEET)
10. **Iulia Inglis,** Universitatea de Stat din Moldova, FORMAREA ȘI EVALUAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE ÎN CADRUL STUDIERII DISCIPLINELOR FILOSOFICE / TRAINING AND EVALUATION OF SPECIFIC COMPETENCES IN THE STUDY OF PHILOSOPHICAL DISCIPLINES

Secțiunea 3**Aplicații ale metodologiei inter/pluri/transdisciplinare interactive în interpretarea discursului socio-uman / Applications of the interactive inter-/pluri-/transdisciplinary methodology in the interpretation of the social and human discourse,** sala 119, blocul 2 / room no. 119, 2 building. **Join Zoom Meeting**

https://staffweb.zoom.us/j/98846728333

1. **Ecaterina Lozovanu,** Universitatea Tehnică din Moldova, PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII ȘTIINȚEI ÎN SO-

CIETATEA CUNOAȘTERII / THE PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF SCIENCE IN THE KNOWLEDGE SOCIETY

2. **Rodica Ciobanu,** Universitatea de Stat din Moldova, VALENȚE INTERDISCIPLINARE DE RE-EVALUARE A RELAȚIEI PERSOANĂ-STAT-DREPT ÎN CONDIȚIILE CRIZEI PANDEMICE / INTERDISCIPLINARY APPROACHES TO RE-EVALUATE THE PERSON-STATE-LAW RELATIONSHIP IN THE CONDITIONS OF THE PANDEMIC CRISIS
3. **Dina Barcari,** Universitatea de Stat din Moldova, PERSPECTIVA ANTROPOLOGICĂ ASUPRA EDUCAȚIEI MULTICULTURALE. CONTEXTELE CARE CONTRIBUIE LA UN DIALOG INTERCULTURAL / THE ANTHROPOLOGICAL PERSPECTIVE ON MULTICULTURAL EDUCATION. CONTEXTS THAT CONTRIBUTE TO AN INTERCULTURAL DIALOGUE
4. **Martin Ferguson Smith,** Durham University, CONFRONTING COVID-19 WITH HELP FROM EPICUREAN PHILOSOPHY
5. **Andrei-Razvan Coltea,** Shanghai University, LEARNING COMPLEX SYSTEMS. WHY SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES EDUCATION NEEDS TO INTEGRATE COMPLEXITY
6. **Cristina Ursu,** Universitatea de Stat din Moldova, METAFORIZAREA ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII PERSONALE / USING METAPHORS TO ENRICH PERSONAL DEVELOPMENT
7. **Marinela Rusu,** Institutul de Cercetări Economice şi Sociale „Gh. Zane”, Iaşi, STILURILE DE GÂNDIRE – CONŢINUTUL ŞI FUNCŢIA LOR PRAGMATICĂ / THINKING STYLES – THEIR CONTENT AND FUNCTIONAL FUNCTION

REZUMATE/ABSTRACTS

Secțiunea 1 **Metodologii generale aplicate în științele socio-umane (hermeneutică, semiotică, fenomenologie) / General methods applied in the social and human sciences (hermeneutics, semiotics, phenomenology).**

DE CE UNII FILOSOFI PREFERĂ FENOMENALISMUL METODOLOGIC?

WHY SOME PHILOSOPHERS PREFER THE METHODOLOGICAL PHENOMENALISM?

Constantin Stoenescu, prof., dr., Universitatea din București

Formularea de către Auguste Comte a proiectului pozitivist la mijlocul secolului al nouăsprezecilea s-a bazat și pe înțelegerea fizicii lui Newton drept o cercetare a fenomenelor. Ideea lui Comte a fost preluată de doi filosofi importanți ai acelei perioade, care vor contribui decisiv la dezvoltarea unor tradiții de cercetare: John Stuart Mill și Franz Brentano. Cum explicăm faptul că filosofi care vor lucra în paradigme de cercetare diferite au fost atrași de fenomenalismul metodologic? Scopul meu în acest studiu este să propun o discuție asupra relevanței fenomenalismului metodologic pentru diverse teorii filosofice. În acest sens, voi deosebi între mai multe tipuri de fenomenalism, în ordine istorică, cel propus de Berkeley, fenomenalismul lui Kant, apoi cel solidar cu teoria idealismului obiectiv de tip hegelian, precum și fenomenalismul analitic. Voi încerca să scot la iveală influența pe care Comte a avut-o asupra lui Mill și Brentano și felul în care aceștia au dezvoltat ulterior teorii specifice. Studiul meu reprezintă, în primul rând, o reconstrucție istorică, prin care dezvălui aspecte mai puțin discutate în literatura de specialitate.

August Comte's project of positivistic philosophy at the middle of nineteenth century was based on an understanding of Newton's physics as a research of phenomena. Comte's idea was taken as good by two important philosophers of that time who will make the difference between two research traditions, John Stuart Mill and Franz Brentano. How shall we explain the fact that two philosophers who

will work in different research paradigms were attracted by the methodological phenomenalism? My aim in this paper is to open a debate about the philosophical relevance of methodological phenomenalism. Therefore, first of all, I will make a distinction between some types of phenomenalism, in historical order, Berkeley's phenomenalism, Kant's phenomenalism, the phenomenalism supported by Hegelian philosophy, and analytical phenomenalism. I will try to mention the main aspects regarding the relations between Comte's project and the way of thought followed by Mill and Brentano. My attempt is to reveal some ideas which weren't largely discussed in literature.

Cuvinte cheie: *fenomenalism methodologic, Auguste Comte, John St. Mill, Franz Brentano, obiect și fenomen, obiect fizic și fenomen psihic*

Key-words: *methodological phenomenalism, Auguste Comte, John St. Mill, Franz Brentano, object and phenomena, physical objects and psychical phenomena*

FILOSOFIA PENTRU COPII ȘI EDUCAȚIA PENTRU O SOCIETATE BAZATĂ PE CERCETARE

PHILOSOPHY FOR CHILDREN AND EDUCATION FOR AN INQUIRY-DRIVEN SOCIETY

Marin Bălan, lector univ., dr., Universitatea din București

Philosophy for Children is a program already successfully applied in education for an inquiry-driven society. Lipman thinks that the

essential components of the educational process are democracy and reasonableness; they form the regulative ideas of an inquiry-driven society. The traditional education has failed to cultivate human reasonableness. Reasonableness is not realized only as a result of the mathematical and logical use of thought. My paper aims to present the Philosophy for Children as a „multidimensional thinking" programme, not only critical thinking, but also creative thinking and caring thinking.

Key-words: *philosophy for children, inquiry-driven society, critical thinking, creative thinking, caring thinking*

INTERRELAȚIA CONCEPTELOR DEZVOLTARE PERSONALĂ – EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

THE INTERRELATION OF THE CONCEPTS PERSONAL DEVELOPMENT – SOCIAL EDUCATION

Vlad Pâslaru, cerc. șt., consultant la Institutul de Filologie Română „B. Petriceicu-Hașdeu"

Interrelația conceptelor *dezvoltare personală – educație pentru societate* comportă sensurile definitorii ale lui unu-în mult și multul în unu, care dezvăluie natura specifică a ființei umane. Dezvoltarea personală a educabilului este determinată biologic, intelectual și spiritual și toate trei sferele de dezvoltare sunt determinate social, iar nivelul de dezvoltare al acestora determină, direct sau indirect, cumulativ, progresul social.

Atât dezvoltarea personală, cât și formarea sa ca ființă socială sunt determinații congenitale, condiții existențiale care îi sunt date:

omul nu poate să nu se dezvolte, respectiv nu este în puterea sa să nu se formeze ca ființă socială, deoarece conștiința/conștiința de sine este esențial legată de perceperea, înțelegerea și admiterea alterității. Acest raport îl exclude pe om din lanțul trofic, determinându-l, conform expresiei înaripate a lui Herder, „să avanseze din natură în cultură".

Maxima respectivă este acceptată de comunitatea științifică pedagogică drept una dintre cele mai reușite definiții filosofice ale educației. Prin urmare, vorbind la general, termenul *educație pentru societate* nu are valoare teleologică, ci doar denominativă: sintagma respectivă denumește o componentă definitorie a educației, nu un obiectiv al acesteia. Deși titlul *educație pentru societate* comportă și o conotație teleologică, în cazul examinat dezvoltarea personală nu este subordonată formării sociale, căci e vorba de dezvoltarea generală a individului, ci formarea socială a educabilului este implicită dezvoltării sale. Spre deosebire de denumirile tipurilor/domeniilor particulare ale educației, care indică obiectivul educativ: *educația pentru sănătate, educația pentru democrație, educația pentru toleranță, educația pentru pace* etc.

The interrelation of the concepts personal development – education for society involves the defining meanings of one-in-one and much in one, which reveals the specific nature of the human being. The personal development of the educable is determined biologically, intellectually and spiritually and all three spheres of development are determined socially, and their level of development determines, directly or indirectly, cumulatively, social progress.

Both personal development and its formation as a social being are congenital determinations, existential conditions that are given to it: man cannot not develop, respectively it is not in his power not to form as a social being, because consciousness / self-consciousness it

is essentially related to the perception, understanding and admission of otherness. This report excludes man from the food chain, causing him, according to Herder's winged expression, „to advance from nature into culture".

That maxim is accepted by the pedagogical scientific community as one of the most successful philosophical definitions of education. Therefore, generally speaking, the term education for society has no teleological value, but only denomination: the phrase refers to a defining component of education, not an objective of it. Although the title education for society also has a teleological connotation, in the examined case personal development is not subordinated to social formation, because it is about the general development of the individual, but the social formation of the educable is implicit in its development. Unlike the names of the particular types / domains of education, which indicate the educational objective: health education, education for democracy, education for tolerance, education for peace, etc.

Cuvinte cheie: *dezvoltare personală, educație pentru societate, interrelație, teleologie, tipuri de educație*

Key-words: *personal development, education for society, interrelationship, teleology, types of education*

CORPUL ȘI ESTETICILE AUGMENTATIVE
BODY AND AUGMENTATIVE AESTHETICS

Petru Bejan, prof., dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Tot mai multe proiecte estetice își propun să apropie arta de viața reală, până la a deveni coincidente. Expresiile „arta de a trăi”, „arta ca mod de viață”, „a trăi în chip artistic” ilustrează tocmai o atare suprapunere. Corpul poate fi și interfață în raport cu ceilalți, dar și instrumentul prin care ne putem dobândi încrederea și stima de sine. Acesta este contextul argumentativ în care Richard Schusterman vorbește despre „sine ca operă de artă”. „Estetica somatică”, în forma promovată de esteticianul american, se arată preocupată de „stilizarea sinelui” prin modelarea propriului trup. Aceasta are ca obiect corpul, așa cum este perceput de fiecare, astfel încât să ofere senzații plăcute sau reprezentări frumoase. În cadre generice, ea poate fi descrisă ca un studiu critic și filosofic al experienței, vizând utilizarea corpului drept loc al aprecierii estetice senzoriale și automodelării creative.

More and more aesthetic projects seek to converge art with real life, up to becoming coincident. The expressions „art of living”, „art as way of life”, „to live artistically” illustrate precisely such an overlap. The body can be an interface in relation to the others, but also the instrument by which we can gain our confidence and self-esteem. This is the context in which Richard Schusterman speaks of „the self as a work of art”. „The somaesthetics”, in the form promoted by the American aesthetician, is concerned with the „styling of the self” by modeling one’s own body. This has as object the body, as perceived by each, in order to provide pleasant sensations or beautiful depic-

tions. In general frameworks, it can be described as a critical and philosophical study of experience, regarding the use of the body as a place of sensorial aesthetic appreciation and creative self-modeling.

Cuvinte cheie: *arta de a trăi, sinele, corpul, estetica somatică*
Key-words: *„art of living", The Self, body, „somaesthetics"*

THE POSTHUMAN POETRY AND THE NEW BODY IMAGINARY. ROMANIAN AND MOLDAVIAN FEMININE VOICES

Emanuela Ilie, Associate Professor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Numerous researchers interested in the posthumanist and transhumanist poetry question or remain reserved about the preservation of the body imaginary in this particular type of recent literature. Taking into account some representative volumes, written by young female poets from Romania and The Republic of Moldova (from val chimic – *umilirea animalelor* and Krista Szöcs – C*u genunchii la gură* to Ana Donțu – *Cadrul 25* and Cătălina Bălan – C*utii*),we'll show the radical changes (not the disappearance!) of the body representation in a „technophile" lyric.

Key-words: *posthuman, poetry, feminine, body, new tech morphology*

THE LINK BETWEEN OBESITY AND MENTAL HEALTH

Alexandru Liviu Pricop, Bsc., Msc. Tutor, Maastricht University, Netherlands

Obesity and mental health are serious and prevalent public health concerns worldwide. The study had the purpose of discovering what are the confounding risk factors in the link between obesity and depression. What is the current methodological approach to treat/prevent obesity and depression? How can the interventions be meaningfully improved? Observational data have shown inconsistent results with highly varying differences with regards to gender and country of conduct of the study. The physiological mechanism could not explain the differences among countries which were later clarified by sociological factors, especially by culture and level of obesity stigmatization differences among the countries. The interventional studies were found to be lacking in their methodology as regards to the lack of follow-up and absence of interventions with a joint focus on treating both obesity and depression. As obesity and depression were tackled separately with the purpose of treating the outcome rather than the risk factor, most interventions are deemed by this study insufficient as they can only offer short-term health-related relief and quality of life. If the exposure from the risk factor, be it stress, social stigma or socio-economic status, etc. is not dealt with first, it is very likely for either depression/obesity to return on a long-term basis and continue the vicious bi-directional cycle of obesity and depression. The conclusion of the study is that the approach in treatment should be jointly tackling both obesity and depression and that it should be done in a heavily personalized manner. In the future, a standardized method to identify the various underlying risk factors should be created, for example through a

multidisciplinary approach via questionnaires alongside laboratory examination.

Key-words: *mental health, obesity, depression, the level of obesity stigmatization*

SENSURI PRAGMATISTE ALE DEZVOLTĂRII PERSONALE
PRAGMATIST MEANINGS OF PERSONAL DEVELOPMENT

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Eugenia Bogatu, dr. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova

Pe parcursul timpului au fost create un șir de interogații, problematizări, tematizări în raport cu ființa umană. În miezul acestor interogații se regăsește un context în care coexistă mai multe soluții cu privire la dezvoltarea ființei umane. Toate aceste presupoziții sunt pentru a-i reda omului autenticitatea. Condiția noastră umană se naște din contactul cu alteritatea. Faptul de a fi în lume reprezintă o stare de deschidere, adică o ipostază ontologică ce conține propriile sale structuri existențiale. Devenirea ca experiență poate fi înțeleasă ca un proces continuu al schimbării și permanenței. Faptele concrete ale experienței desemnează trăsături transcendentale ale idealului dez-

voltării umane. În contextul pragmatist se regăsesc într-un tot unitar: experiența și educația, educația și gândirea, gândirea și cunoașterea. Pentru ca ființa umană să aibă o experiență valoroasă trebuie să se gândească la valoarea mijloacelor prin care își va atinge scopul, precum și la consecințele probabile ce vor rezulta din această experiență. Gândirea este prin ea însăși metoda unei experiențe educative. Mediul educațional, în conformitate cu viziunea reprezentanților filosofiei pragmatiste, trebuie să ofere situații reale care solicită gândirea. Stările de autenticitate pot fi considerate ca trăiri sau experiențe creatoare ale ființei umane. Sensurile stărilor de autenticitate ale ființei umane sunt redate, implicit, de dominanta etică, manifestându-se ca dorință metafizică de Ceilalți.

Over time, a string of interrogations, questions, thematizations in relation to the human being were created. At the heart of these interrogations is a context in which several solutions to the development of the human being coexist. All these assumptions are to restore human authenticity. Our human condition is born from contact with alterity. Being in the world represents a state of openness, i.e. an ontological hypostasis containing its own existential structures. Becoming as experience can be understood as a continuous process of change and permanence. Concrete facts of experience designate transcendental features of the ideal of human development. In the pragmatist context they are found in a whole: experience and education, education and thinking, thinking and knowledge. In order for the human being to have valuable experience, he must think about the value of the means by which he will achieve his or her purpose, as well as the likely consequences that will result from this experience. Thinking is in itself the method of an educational experience. The educational environment, in line with the vision of the representatives of pragmatist philosophy, must provide real situations that require thinking. States of authenticity can be considered as creative

experiences or experiences of the human being. The meanings of the states of authenticity of the human being are rendered, implicitly by the ethical dominance, manifesting itself as metaphysical desire by the Others.

Cuvinte cheie: : *ființă umană, dezvoltare personală, autenticitate, ipostază ontologică, sensuri pragmatiste*

Key-words: *human being, personal development, authenticity, ontological hypostasis, pragmatist meanings*

MORAL CONTINGENCY AND OPEN-MINDEDNESS

Hassan Alsharif, University of Kansas

This paper aims to solve the tension between moral contingency and open-mindedness by appealing to the role it plays in justifying our moral judgment. Most philosophers attempt to explain the value of open-mindedness by its conduciveness to moral truth, but what is the moral value of open-mindedness „if (as some metaethical theories imply) moral truths are not out there, and that normative judgments are contingent in some way on us?" Tiberius attempted to answer this question by invoking the notion of „resnce". I show that this attempt fails to address the question and I argue that it can be answered by understanding the role open-mindedness plays in justifying our moral judgment to ourselves.

Key-words: *moral contingency, open-mindedness, moral value, normative judgments, moral judgment*

TOLERANŢA CA IDEAL PRACTIC ÎN FILOSOFIA LUI JOHN LOCKE

TOLERANCE AS A PRACTICAL IDEAL IN JOHN LOCKE'S PHILOSOPHY

Marius Dumitrescu, prof., dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi

Chiar de la începutul textului *Scrisorii despre toleranţă*, John Locke specifică faptul că toleranţa este, în primul rând, un ideal practic şi, în al doilea rând, unul moral. În viziunea filosofului britanic, toleranţa trebuie să constituie trăsătura esenţială a adevăratei Biserici deoarece în domeniul credinţei religioase orice superioritate revendicată nu este în fapt decât expresia luptei pentru putere şi dominaţie.

Pornind de la principiile toleranţei, ideea fundamentală a lui John Locke a fost să găsească acele elemente prin care să se realizeze o separaţie de fond între Biserică şi Stat. Separarea Statului de Biserică nu este suficientă totuşi dacă între cele două nu există şi un echilibru. De asemenea, toleranţa încetează atunci când Biserica şi Statul se contopesc sau se amestecă discret până la a nu mai putea distinge graniţele dintre ele. Acest amestec şi confuzie între rolurile Statului şi cele ale Bisericii poate conduce spre situaţii extrem de grave, cum au fost masacrele religioase, precum Noaptea Sfântului Bartolomeu, sau războaiele religioase, asemenea conflictului dintre catolici şi protestanţi din vremea Războiului de Treizeci de Ani.

În această lucrare vom încerca să identificăm modalităţile concrete prin care John Locke descrie limitele toleranţei dintre cele două puteri, cea a Commonwealthului sau a Statului, care ia în considerare trupul, şi cea a Bisericii, care se ocupă doar de mântuirea sufletului.

Dacă limitele toleranţei sunt respectate, atunci se pot evita conflictele ireconciliabile între cele două puteri, cea seculară şi cea religioasă.

From the beginning of his text *A Letter Concerning Tolerance*, John Locke, specifies that tolerance is, first and foremost, a practical ideal and, secondly, a moral one. In the vision of the British philosopher, tolerance must be the essential feature of the true Church because in the field of religious faith any claimed superiority is in fact only the expression of the struggle for power and domination.

Starting from the principles of tolerance, John Locke's fundamental idea was to find those elements through which a fundamental separation between the Church and the State could be achieved. However, the separation between the State and the Church is not enough if there is no balance between these two powers. Also, tolerance ceases when the Church and the State merge or mix discreetly until they can no longer distinguish the boundaries between them. This mixture and confusion between the roles of the State and those of the Church can lead to extremely serious situations such as religious massacres as was the case of the Night of St. Bartholomew or religious wars, such as the conflict between Catholics and Protestants during the Thirty Years' War.

In this paper we will try to identify the concrete ways in which John Locke describes the limits of tolerance between the two powers, that of the Commonwealth or the State, which takes into consideration only the body, and that of the Church, which deals only with the soul.

If the limits of tolerance are respected, then irreconcilable conflicts between the two powers, the secular and the religious one, could be avoided.

Cuvinte cheie: *toleranţă, separaţie, credinţă şi raţiune, Biserică şi Stat, ideal practic*

Key-words: *tolerance, separation, faith and reason, Church and State, practical ideal*

GENEALOGIA PUTERII: ASPECTE TEORETICE SI PRACTICE

GENEALOGY OF POWER: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Eudochia Saharneanu, dr. hab., prof.univ., Universitatea de Stat din Moldova

Scrierile lui M.Foucault reprezintă o ilustrare foarte bună a felului cum funcționează puterea în calitate de practică, în viața cotidiană și cum structurează alte practici. Foucault atenționează asupra faptului că nu există o teorie generală a puterii. Puterea nu este un apriori, nu este anistorică, din contra, o teorie a puterii poate exista și poate fi inteligibilă doar atunci când face apel la un set de practici. Astfel înțeleasă, puterea este o matrice generală a relațiilor de forțe într-un timp și într-o societate anume.

În jocul puterii răsar mereu agenți care îi subminează stabilitatea, care determină noi manifestări de forță, noi tipuri de relații, apariția unor noi ideologii. Datorită acestui fapt Foucault vorbește despre efectele puterii și nu propriu zis puterea la general. Puterea nu este un privilegiu, un atribut, ci un exercițiu dezvoltat între forțele eterogene, adverse sau converse. Puterea se exercită, nu se deține, este o practică, nu un capital fix, cu toate că există instituții ce administrează puterea, puterea nu este o forma, ci un complex, o rețea de forțe.

Un exemplu elocvent de înțelegere confuză cu privire la exercitarea puterii sunt partidele politice. Prin comercializarea campani-

ilor electorale apare pericolul depolitizării politicului. Cu toate că încercările partidelor de a se vinde cât mai bine este de înțeles, nu trebuie uitat că spectacolul creat de atacuri permanente și discursuri negative scot în totalitate substanța politicului, dezgustând un public care dacă vrea circ se duce la circ, dacă vrea divertisment se duce la spectacol, dacă vrea luptă privește un film. Publicul care se uită la politicieni vrea politică, vrea fapte concrete, vrea dezbatere.

M. Foucault's writings are a very good illustration of how power works as a practice, in the daily, and how it structures other practices. Foucault warns that there is no general theory of power. Power is not a apriori, it is not ahistorical, on the contrary, a theory of power can exist and can be understood only when is calling for a set of practices. Understood in this way, power is a common matrix for the relationship of all forces during a specific time and in a particular society.

During the game of power, there are always agents that are undermining the stability, causing new manifestations of force, new types of relationships, a new ideology. Foucault will talk about the effects of power and not the power itself generally studied. There are effects of power, local strategic schemes where the place of the involved courts is fluctuating; it's like a dice game where some rules are constructed after the random throw. Power is not a privilege, a quality, an attribute, but an exercise developed in the relationship between heterogeneous, adverse or conversing forces. Power is exercised, not held, it is a practice, not a fixed capital, although there are institutions, functions that administer power, in itself, power is not a form, but a complex, a network of forces.

Cuvinte cheie: *putere, practici, rețea de forțe, depolitizarea politicului*

Key-words: *power, set of practices, a network of forces, political depoliticization*

CÂTEVA OBSERVAȚII DESPRE CEZAREEA PALESTINEI ÎN SECOLUL AL TREILEA (P. CHR.): ȘCOLI ȘI INTERPRETARE

SOME NOTES ON THE CAESAREA MARITIMA OF THE THIRD CENTURY AD: SCHOOLS AND INTERPRETION

Adrian Muraru, conf.univ., dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Articolul prezintă, mai întâi, contextul afirmării mai multor școli interpretative în Cezareea Palestinei, în secolul al treilea p.Chr., descriind circumstanțe politice, sociale, culturale, religioase. Sunt înfățișate apoi școlile exegetice a căror existență este confirmată de mărturii scrise (mozaice, creștine). Textul se încheie cu o discuție despre interpretările oferite în aceste școli, oferind câteva exemple de exercițiu hermeneutic aplicate aceleiași scrieri.

This study presents the context of the presence of several interpretive schools in Caesarea Maritima, in the third century AD, describing political, social, cultural, religious circumstances. Then are presented the exegetical schools whose existence is confirmed by written testimonies (Jewish, Christian). The text ends with a discussion of the interpretations offered in these schools, offering some examples of hermeneutic exercise applied to the same writing.

Cuvinte cheie: *Cezareea Palestinei, școli, interpretare, Origen, rabini*

Key-words: *Caesarea Maritima, schools, interpretation, Origen, rabbis*

DIMENSIUNI ALE EDUCAȚIEI: CONCEPTUALIZĂRI ȘI CONTINUITATE DE IDEI

DIMENSIONS OF EDUCATION: CONCEPTUALIZATIONS AND CONTINUITY OF IDEAS

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Svetlana Coandă, dr. hab., conf. univ.,
Universitatea de Stat din Moldova

Educația este o activitate complexa și multiaspectuală, care cere o abordare interdisciplinară. Procesul educațional poate fi realizat doar prin conjugarea tuturor factorilor educaționali: familia, școala, mediul social, asociațiile culturale și sportive, mass-media, colectivitatea rurală sau urbană etc. Scopul primordial al educației constă în formarea personalităţii armonios dezvoltate, autonome şi creative. Immanuel Kant menționa în acest sens: „Educaţia este activitatea de disciplinare, de cultivare, civilizare a omului, iar scopul educaţiei este de-a dezvolta în individ toată perfecţiunea de care este susceptibil".

Sunt mai multe domenii educaționale: educația intelectuală – pregătirea generala si fundamentală a individului, asigurându-i atât orizontul general de cultură, cât și capacitățile intelectuale necesare oricărei dezvoltări și activități; educația morală – formarea profilului moral al personalității, cultivarea valorilor, a normelor și modelelor comportamentale; educația estetică – formarea gustului estetic, modelarea sensibilității și creativității personalității; De rând cu acestea, de o importanță tot atât de mare, sunt noile tipuri ale educaţiei sau, cum le numesc specialiștii în domeniu – „noile educaţii": educaţia

ecologică; educaţia pentru pace şi cooperare; educaţia pentru pace şi democraţie; educaţia demografică; educaţia pentru o nouă ordine economică internaţională; educaţia pentru comunicare şi mass-media; educaţia pentru un mod sănătos de viaţă; educaţia economică şi casnică modernă etc.

Un impact considerabil asupra concepțiilor despre educație au avut lucrările unor notorii gânditori, precum J.Locke, J.J.Rousseau, J. Dewey, J. A. Comenius ș.a. Idei importante despre esența, rolul și funcțiile educației în societate, metode ale procesului educațional sunt expuse și de marii noștri înaintași M.Eminescu, C.Rădulescu-Motru, C.Noica ș.a

Education is a complex and multifaceted activity that requires an interdisciplinary approach. The educational process can be achieved only by combining all educational factors: family, school, social environment, cultural and sports associations, media, rural or urban community etc. The primary purpose of education is to form harmoniously developed, autonomous and creative personalities. Immanuel Kant mentioned in this sense: „Education is the activity of disciplinary, cultivation, civilization of man, and the purpose of education is to develop in the individual all the perfection to which he is susceptible".

There are several educational fields: intellectual education - the general and fundamental training of the individual, ensuring both the general horizon of culture and the intellectual capacities necessary for any development and activity; moral education – the formation of the moral profile of the personality, the cultivation of values, norms and behavioral models; aesthetic education - the formation of aesthetic taste, modeling the sensitivity and creativity of the personality; Along with these, of equal importance, are the new types of education or, as the specialists in the field call them – „new educati-

on": ecological education; education for peace and cooperation; education for peace and democracy; demographic education; education for a new international economic order; communication and media education; education for a healthy lifestyle; modern economic and domestic education, etc.

The works of notorious thinkers, such as J. Locke, J. J. Rousseau, J. Dewey, J. A. Comenius, etc., had a considerable impact on the conceptions of education. Important ideas about the essence, role and functions of education in society, methods of the educational process are also exposed by our great forerunners M. Eminescu, C. Radulescu-Motru, C. Noica and others.

Cuvinte cheie: *educație, factori educaționali, educație intelectuala, educație morală, „noile educații"*

Key-words: *education, educational factors, intellectual education, moral education, „new education"*

MIRCEA ELIADE. CONCEPTUL DE „HERMENEUTICĂ CREATOARE"

MIRCEA ELIADE. THE CONCEPT OF „CREATIVE HERMENEUTICS"

Gheorghe Bobână, dr.hab., prof.univ., Institutul de Istorie

Conform concepției lui Mircea Eliade, înţelegerea religiilor exotice şi arhaice ar impulsiona în chip semnificativ dialogul cultural cu reprezentanţii acestora. Istoricul religiilor ar accede la o cunoaştere mai profundă a omului şi pe temelia aceasta ar putea dezvolta, la scară mondială, un *nou umanism*. Conceptul de „hermeneutică creatoare"

este definit de Eliade drept o „metodologie (a modului) de a proceda". În istoria religiilor, hermeneutica se relevă ca o operaţie complexă de a înțelege şi interpreta „faptele religioase". Hermeneutica poate fi comparată cu o descoperire ştiinţifică sau tehnologică. O „hermeneutică creatoare" dezvăluie semnificaţii nesesizate sau le scoate în relief.

According to Mircea Eliade's conception, understanding exotic and archaic religions would significantly boost cultural dialogue with their representatives. The history of religions would gain a deeper knowledge of man and on its foundation, it could develop, on a global scale, a *new humanism*. The concept of „creative hermeneutics" is defined by Eliade as a „methodology (of how) to proceed". In the history of religions, hermeneutics is revealed as a complex operation to understand and interpret „religious facts". Hermeneutics can be compared to a scientific or technological discovery. A „creative hermeneutics" discloses elusive meanings or highlights them.

Cuvinte cheie: *hermeneutică, interpretare, religie, dialog cultural, umanism*

Key-words: *hermeneutics, interpretation, religion, cultural dialogue, humanism*

REPERE FILOSOFICO-ESTETICE ALE RECEPTĂRII ARTISTICE ÎN CONTEXTUL FORMĂRII INTEPRETULUI

PHILOSOPHICAL-AESTHETIC LANDMARKS OF ARTISTIC RECEPTION IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF THE PERFORMER

Constantin Șchiopu, dr. hab., prof. univ., Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Receptarea este un element definitoriu al oricărui proces de comunicare artistică. În actul receptării, gândirea reflexivă – reprezentarea obiectului în subiect – este reglementată de principiul unității imaginației cu intelectul (Kant), imaginația însemnând libertate, intelectul – determinism. Posibilă în domeniul esteticii, „concordanța subiectivă a imaginației cu intelectul" (Kant), revendică ideea cu privire la subiectul cunoscător în artă, exponent al propriei libertăți. „Capacitatea imanentă a subiectului de a acorda fertilitate forței imaginative" (W. von Humboldt), va fi raportată nu numai la artist, care urmărește transformarea realității în imagine, dar și la receptor, determinat, în actul de actualizare a tuturor potențialităților textului, să se manifeste din punct de vedere interpretativ la fel cum însuși autorul s-a manifestat din punct de vedere generativ. Imaginată de autor, lumea operei literare este rezultatul unei atitudini subiective a lui, formele limbajului contrastând cu uzul general al limbii, iar mesajul transmis având adesea un grad ridicat de indeterminare (semnificațiile textului literar sunt interpretate diferit de către cititori diferiţi). La rândul ei, și intepretarea operei literare, care pune în relaţie subiectul (interpretul) şi obiectul (textul), este deopotrivă subiectivă, în sensul că depinde de aptitudinile, cunoştinţele, motivaţia, atitudinile etc. celuia care o efectuează, şi obiectivă, fiind orientată, dirijată, constrânsă de către textul supus interpretării. Întrucât „opera de artă înfățișează

în chip sensibil adevărul" (Hegel), principiul hegelian al abordării logico-istorice a practicii artistice impune interpretarea adevărului/ relației „obiectiv-subiectiv" în unitatea emotional-rațional. Libertatea de intepretare ca drept al receptorului și libertatea ca autenticitate sunt importante pentru înțelegerea relației „subiectiv-obiectiv", a faptului că nu orice opinie exprimată este valabilă pentru textul/ imaginea intepretat/ă, că judecata de gust trebuie să fie în consens cu obiectivitatea textului, cu valorile acestuia, care, existând ca atare în dimensiune imanentă, sunt/trebuie să fie create și recreate continuu de cititor.

Reception is a defining element of any artistic communication process. In the act of reception, reflexive thinking is regulated by the principle of unity of imagination with intellect (Kant), imagination meaning freedom, intellect – determinism. „The subjective concordance of the imagination with the intellect" (Kant) claims the idea of the subject knowing in art, exponent of his own freedom, which, due to this concordance, shows how the object should (can) be and not how it is. „The immanent capacity of the subject to give fertility to the imaginative force" (W. von Humboldt), will be reported not only to the artist, who seeks to transform reality into an image, but also to the receiver, determined to manifest himself from an interpretive point of view, as the author himself manifested himself from a generative point of view. Since „the work of art sensitively depicts truth" (Hegel), the Hegelian principle of the logical-historical approach to artistic practice requires the interpretation of truth / the „objective-subjective" relationship in the emotional-rational unity.

Cuvinte cheie: *operă literară, receptare, interpret, comunicare artistică, subiectiv-obiectiv, adevăr*

Key-words: *literary work, reception, performer, artistic communication, subjective-objective, truth*

CONCEPTUALIZAREA LIBERTĂȚII: CRITICĂ, REZISTENȚĂ, ARTĂ A EXISTENȚEI

THE CONCEPTUALIZATION OF FREEDOM: CRITICISM, RESISTANCE, THE ART OF EXISTENCE

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Angela Popa, asistent univ., Universitatea de Stat din Moldova

Problema libertății este, probabil, una din cele mai controversate teme ale filosofiei contemporane, care a generat un șir de scrieri, teoretizări cu privire la statutul ontologic, drepturile juridice sau construcția socială a individului. Ne propunem în continuare să abordăm problema libertății și conexiunea acesteia cu guvernarea sinelui și cu etica grijii de sine la Michel Foucault. Pentru Foucault, libertatea ține de ordinea faptelor și funcționează în corpul social. Acolo unde există relații de putere există și libertate, deoarece relațiile de putere nu pot înflori decât într-un spațiu deschis, unde se constituie un posibil spațiu de rezistență, e și libertate. Libertatea umană nu are un temei metafizic, ci este mai curând un produs al rezistenței, al activității critice și a atitudinii etice. Libertatea este dată ca o forță originală care este întotdeauna prezentă și mereu contemporană strategiilor de putere care traversează câmpurile sociale. Libertatea umană ca bază socială originală este garantată de un exercițiu practic de libertate.

Etica este ansamblul de exerciții și reguli pe care un om le aplică pentru a deveni stăpân pe sine. A fi liber înseamnă a practica libertatea într-un mod precis, înseamnă a contura un *ethos* prin exerciții și

învățături care ne constituie ca subiect. Practica libertății, sub forma relației cu sine, poate și trebuie să fie o cale de la politică la etică, care se articulează cu modificările creative ale formelor de subiectivitate și care acceptă provocarea unei adevărate invenții a sinelui.

The issue of freedom is probably one of the most controversial topics in contemporary philosophy, which has generated a series of writings, theorizing about the ontological status, legal rights or social construction of the individual. We further aim to address the issue of freedom and its connection with self-government and the ethics of self-care in work of Michel Foucault. For Foucault, freedom belongs to the order of facts and functions in the social body. Where there are power relations, there is also freedom, because power relations can only flourish in an open space, where a possible space of resistance is constituted, there is also freedom. Human freedom has no metaphysical basis, but rather is a product of resistance, critical activity, and an ethical attitude. Freedom is given as an original force that is always present and always contemporary to the strategies of power that cross social fields. Human freedom as the original social basis is guaranteed by a practical exercise of freedom.

Ethics is the set of exercises and rules that a person applies to become self-controlled. To be free means to practice freedom in a precise way, it means to shape an ethos through exercises and teachings that constitute us as a subject. The practice of freedom, in the form of the relationship with the self, can and must be a path from politics to ethics that articulates with the creative changes of the forms of subjectivity and that accepts the challenge of a true invention of the self.

Cuvinte cheie: *libetate, rezistență, grija de sine, subiectivare*
Key-words: *freedom, resistance, self-care, subjectivation*

ROLUL VALORILOR EUROPENE ÎN CONSTITUIREA MENTALITĂȚII TINERILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

THE ROLE OF THE EUROPEAN VALUES IN FORMING THE MENTALITY OF YOUNG PEOPLE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Cristina Lazariuc, lect. univ., DȘSU, Universitatea Tehnică din Moldova

Cele mai recente perspective din domeniul discursului istoric și antropologic se referă la promovarea unei imagini novatoare asupra trecutului, dar și realizarea unor previziuni în raport cu gradul de fezabilitate a reformelor sociale, având în vedere modurile în care oamenii percep lumea înconjurătoare, cum se văd ei înșiși, pe ceilalți, precum și sistemul de valori în funcție de care își modelează atitudini, comportamente și reacții. În acest articol evidențiem importanța cercetării mentalităților colective ca demers esențial în cunoașterea și înțelegerea lumii contemporane, a cărei transformări decisive sunt legate de schimbări în sistemul de valori existente, de atitudinea omului contemporan față de aceste valori, precum și necesitatea de a reflecta asupra următoarelor întrebări: de ce într-o societate dată, la un moment istoric determinat, unele credințe, valori, norme și categorii de persoane influențează mai puternic decât altele și cum arată conținutul normelor și criteriilor valorice ce ghidează comportamentul cotidian al oamenilor? De asemenea, ne propunem să analizăm rolul valorilor general-umane și al valorilor europene, în particular, în modelarea mentalității tinerilor din Republica Moldova, într-o societate în continuă tranziție spre democrație. Or, valorile reprezintă „nucleul dur al mentalităților", iar cercetarea imaginarului poate duce la o mai bună înțelegere a diferențelor culturale, la identi-

ficarea unor valori comune, dar și la creșterea gradului de solidaritate socială, atât la nivel național cât și la cel global.

The latest perspectives in the field of historical and anthropological discourse refer to the promotion of an innovative image of the past, but also to make predictions regarding the feasibility of social reforms, given the ways in which people perceive the world around them, how they see themselves, others, as well as the system of values according to which they model their attitudes, behaviors and reactions. Emerging from this, in this article we highlight the importance of researching collective mentalities as an essential step in knowing and understanding the contemporary world, whose decisive transformations are related to changes in the existing value system, the attitude of contemporary man towards these values, and the need to reflect on the following questions: why in a given society, at a given historical moment, do some beliefs, values, norms and categories of people influence more strongly than others and what does the content of norms and value criteria that guide people's daily behavior look like? We also aim to analyze the role of general human values and the European values, in particular, in shaping the mentality of young people in the Republic of Moldova, in a society in continuous transition to democracy. Or values represent the „hard core of mentalities", and the research of the imaginary can lead to a better understanding of cultural differences, to the identification of common values, but also to the increase of social solidarity, both nationally and globally.

Cuvinte cheie: *mental, valoare, atitudine, comportament, reformă socială*

Key-words: *mental, value, attitude, behavior, social reform*

ARTA MUZICALĂ, CATEGORIE A CUNOAȘTERII ÎN VIZIUNEA LUI DIMITRIE CANTEMIR

MUSICAL ART, A CATEGORY OF KNOWLEDGE IN THE VISION OF DIMITRIE CANTEMIR

Victor Ghilaș, dr. hab., Institutul Patrimoniului Cultural

„Muzica este mediatorul dintre viața spirituală și cea a simțurilor”

Ludwig van Beethoven

Opera lui Dimitrie Cantemir conține o bogată încărcătură nu doar de cunoaștere științifică, ci și una de cunoaștere artistică. În arta muzicală, savantul de formație enciclopedică vede o modalitate specifică de gândire în căutarea frumosului, o gândire bazată pe cunoașterea de esență reflexivă, care comportă trăiri subiective, determinate de subtilitatea exprimării pe calea sunetelor. Astfel, pentru a explica fenomenul muzical, D. Cantemir apelează la unul din principiile de cunoaștere filosofică, acordând prioritate factorului rațional în comprehensiunea creației artistice-muzicale.

Actul de creație, în concepția cantemiriană, este perceput ca o manifestare a activității umane de gândire și exprimare prin mijloace specifice, acestea fiind imaginile artistice de mare profunzime și perspicacitate a formei melodice, aidoma unor manifestări de pură esență filosofică. Referințele artistice-muzicale în „Istoria ieroglifică”, „Cartea științei muzicii”, „Metafizica” indică asupra sensului filosofic atribuit de D. Cantemir unor noțiuni, raportate indirect la fenomenul artistic-sonor („theorie”, „praxis”, „canon” ș.a.). Totodată, reflectând asupra muzicii ca materie a introspecției filosofice, alături de alte preocupări din sfera spirituală, eruditul cărturar explică și alți termeni sau noțiuni culturale („theatru”, „tragedie”, „come-

die", „melodie", „harmonie", „viers", „liră" ș.a.) proprii artei sonore. Glosarea acestora, întreprinsă în "Istoria ieroglifică", este inserată în indexul de neologisme, reprezintând o achiziție importantă pentru limba română, fapt ce i-a îmbogățit substanțial lexicul activ. Făcând o privire de sinteză asupra celor menționate, putem constata că, prin contribuțiile sale la aria investigată, Cantemir se prezintă un adept convins al cunoașterii fenomenului muzical-artistic de pe pozițiile gândirii științifice, orientându-l în așa fel la joncțiunea meditației filosofice.

„Music is the mediator between the spiritual life and that of the senses"

Ludwig van Beethoven

Dimitrie Cantemir's works contain a rich load not only of scientific knowledge, but also of artistic knowledge. In the art of music, the encyclopedic scientist sees a specific way of thinking in the search of beauty, a thinking based on the knowledge of reflective essence, which involves subjective feelings, determined by the subtlety of expression through sounds. Thus, in order to explain the musical phenomenon, D. Cantemir appeals to one of the principles of philosophical knowledge giving priority to the rational factor in comprehending the artistic-musical creation.

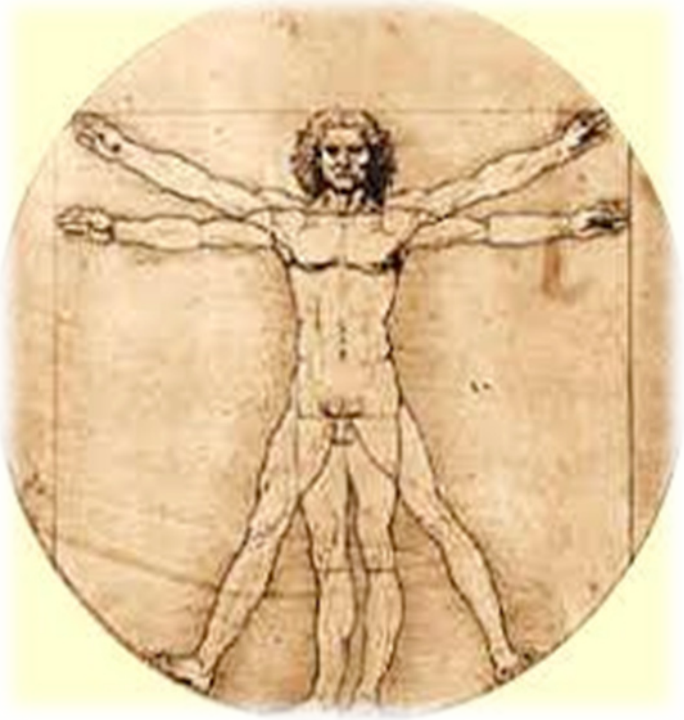
The act of creation, in the Cantemirian conception, is perceived as a manifestation of human activity of thought and expression through specific means, these being artistic images of great depth and insight of the melodic form, similar to manifestations of pure philosophical essence. The artistic-musical references in „Hieroglyphic History", „The Book of Music Science", „Metaphysics" indicate on the philosophical meaning attributed by D. Cantemir to some notions, indirectly related to the artistic-sound phenomenon („theory", „praxis", „canon", etc.). At the same time, reflecting on music, as a matter

of philosophical introspection along with other concerns in the spiritual sphere, the erudite scholar also explains other cultural terms or notions („theater", „tragedy", „comedy", „melody", „harmony". „viers"„lyre", etc.), typical for the art of sounds. Their glossary, undertaken in 1Hieroglyphic History", is inserted in the index of neologisms, representing an important acquisition for the Romanian language, a fact that has substantially enriched its active lexicon. Making a brief synthesis of the above mentioned, we can state that, through his contributions to the investigated area, Cantemir presents himself as a convinced follower of knowing the musical-artistic phenomenon from the positions of scientific thought, thus orienting it to the junction of philosophical meditation.

Cuvinte cheie: *D. Cantemir, cunoaştere filosofică, cunoaştere artistică, fenomenul muzical-artistic*

Key-words: *D. Cantemir, philosophical knowledge, artistic knowledge, the musical-artistic phenomenon*

Secțiunea 2 **Metode de analiză specifice științelor socio-umane (filosofie și antropologie, sociologie și psihologie, istorie și științe politice, filologie și artă, comunicare și relații publice) / Analysis methods specific to social and human sciences (philosophy and anthropology, sociology and psychology, history and political science, philology and linguistics, communication sciences and public relations).**

COMMONSENSE AND CONSISTENCY

John Symons, professor, University of Kansas

Most of us intuitively understand consistency to be an important epistemic virtue. In part, this is because inconsistency can hamper decision-making and action. One cannot both drink one's coffee and not drink one's coffee at the same time without risking a spill. Thus, if we are interested in decisions that inform our actions, we will be interested in consistency. Even the most ardent advocates of instrumental rationality accept that it is governed by at least the norm of consistency.

But what exactly is consistency andjohn how does it relate to action and commonsense reasoning? This paper explores the role of consistency in agency. Agents can only participate in certain kinds of social institutions, for example, market economies by maintaining some commitment to the ideal of consistency. The paper briefly explores the idea of concealing intransitive preferences before touching on the fundamental question: Why be rational?

Key-words: *consistency, epistemic virtue, commonsense, market economies*

NEUROPLASTICITATEA AUTO-CONTROLATĂ – UN NOU INSTRUMENT PENTRU DEZVOLTAREA PERSONALĂ

SELF-CONTROLLED NEUROPLASTICITY – A NEW TOOL FOR PERSONAL DEVELOPMENT

Aurora Hrițuleac, cercet. șt. III, dr., Academia Română, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” , Iași

Neuroștiința oferă actualmente o nouă viziune asupra creierului. În doar câteva decenii, cu ajutorul tehnicilor imagistice moderne, structura și funcționarea creierului au devenit „vizibile” în timp real. Aceasta a condus la infirmarea „neuromiturilor” de genul: folosirea a doar 10% din potențialul creierului, folosirea exclusivă a emisferei stângi sau drepte, creierul care nu se schimbă și altele. Totodată, a condus la identificarea unor caracteristici excepționale ale creierului. Neuroplasticitatea și neurogeneza sunt doar două dintre ele. Datele revoluționare furnizate de neuroștiință au generat restructurări teoretice și aplicative majore într-o multitudine de domenii și discipline (psihologie, filosofie, educație, psihoterapie, medicină etc.), făcând posibilă reinterpretarea unor concepte clasice. Conform perspectivei neuroștiințifice, creierul este cu mult mai mult decât o simplă resursă exploatabilă. Este o resursă care, prin intermediul unor tehnici specifice, poate fi modelată, sporită și optimizată. Comunicarea mea abordează și analizează neuroplasticitatea auto-controlată ca un nou instrument pentru dezvoltarea personală.

Neuroscience is currently offering a new vision of the brain. In just a few decades, with the help of modern imagistic technology, the structure and the functioning of the brain have become „visible” in real time. This has led to the refutation of what experts define as ”neuromits”: the use of only 10% of the brain, the exclusive use of

the left or the right hemisphere, the unchangeable brain and others. At the same time, it has led to the identification of some exceptional brain characteristics. Neuroplasticity and neurogenesis are just two of them. The revolutionary data provided by neuroscience have generated theoretical and applied restructurings in various fields and disciplines (psychology, philosophy, education, psychotherapy, counselling, medicine etc.), stimulating the rethinking of classical concepts. According to the neuroscientific perspective, the brain is much more then an exploitable resource. It is a resource that, through specific techniques, can be shaped, enriched and optimized. My communication approaches and analyse self-controlled neuroplasticiy as a new tool for personal development.

Cuvinte cheie: *neuroştiinţa, „neuromituri", creier, neuroplasticitate auto-controlată, dezvoltarea personală*

Key-words: *neuroscience, „neuromits", brain, self-controlled neuroplasticiy, personal development*

SUGGESTIBILITY AND FALSE MEMORY

Donatella Mancini, psychologist, prof., Independent Researcher, Italy

Suggestibility: the quality of being inclined to accept and act on the suggestions of others, it is a pshychological trait which can vary from a person to another, it defines a vulnerability which influences people's behaviour. Actually what surrounds us, our everyday experiences and activities can be affected by our level of suggestibility. Advertising companies, media, politicians, communication experts

may be able to mold our ideas, consequent attitudes and behaviour.

Memories: As to our memory , it seems that among all information getting to our brain, only 1% gets stuck in it. Moreover it has been proved that our memories are strictly connected with emotions, feelings, levels of suggestibility which strongly affect it, thus creating false memories.

Personality: A research by Frost, Sparrow and Jennifer has investigated whether some personality traits can be related to false memories by using the Myers-Briggs Type Indicator. The results have shown that people with personality traits subject to false memories are related to the dichotomous dimensions: extrovertion/ introvertion, reasoning / sentiment.

Testimony in court. False memories and confabulations that is the replacement of a gap in a person's memory by a falsification that he or she believes to be true, play a very important role in court as they affect the veridicity of a witness.

Research: I have carried out a reasearch on two samples of subjects of different age to see a possible correlation between age, personality, memories and possible false witnesses in courts.

The study has shown that in young people the distortion of memories is caused by an attempt to simulate reality; for older people, who may suffer from memory blocks, reality distortions and confabulations represent ways of filling memory lapses with false memories.

Therefore, confabulations, reality distortions and inventions may derive from different features depending on the age of a witness.

Key-words: *suggestibility, people's behaviour, false memories, confabulations, person's memory, reality distortions*

THE ZEITGEIST-LOCATED ARTISTIC PERSONALITY

Bogdan C.S. Pîrvu, MD, PhD, Mavromati Emergency Hospital, Botoşani, România

With constant references to Cloninger, Cosman and mainly Gray for the description of a model (AS) with anxiety-as-introverted-neuroticism and sociability-as-extraverted-neuroticism; with recurrent recourse to Rusu, Pamfil, Cosman and mainly Kant for the description of creativity-as-product; with many a reverence to Andreasen, Jamison and mainly Aristotle for the description of creativity-as-process – we will stipulate that the connection between psychopathology (PP) and big-C creativity (CC), a „melting pot" from which we have extracted personality traits (PT) and then the genetic code (DNA), intelligence (IQ) and a certain zeitgeist (ZG), is quite organic, namely that big-C creativity (CC) feeds on subclinical hypomania (SCHM), formative originality (FO) and subliminal psychopathology (SLPP). In a rather more condensed formulation, CC (AS + DNA + IQ + ZG) is in-formed by SCHM and encoded by FO and SLPP. By entabulation: CC (AS + DNA + IQ + ZG) → SCHM → FO + SLPP. Given this 10+ years sought-for definition, it is pretty obvious that college is not, to put it mildly, an out-standing top priority for the Artistic Personality. Zeitgeist (tightly overlapping mentorship and the cultural mu, to be sure) is highly likely to come first, instead.

Key-words: *psychopathology, personality, creativity, college-including zeitgeist, Artistic Personality*

DISCURSUL TEATRAL DIN PERSPECTIVA FILOSOFIEI PRAGMATICE

THEATER DISCOURSE FROM THE PERSPECTIVE OF PRAGMATIC PHILOSOPHY

Ana Ghilaș, dr., cercet. șt. coordonator, Institutul Patrimoniului Cultural

Filosofia pragmatică propune o abordare estetică a artei ca formă de experiență, în comparație cu teoriile semnificative – reprezentațională, expresivă, instituțională şi ludică. Pornind de la ideea că pragmatismul se raportează asupra trăirilor și stărilor emoționale ale receptorului operei de artă sau al diverselor manifestări artistice, iar, la nivel filosofic și metodologic, pragmatismul devine o perspectivă de interpretare a textului cultural-artistic, vom aborda problema experienței receptorului discursului teatral – realizări artistice/scenice concrete din perspectivă psihanalitică. O asemenea teorie complementară a artei poate releva mai bine sau mai fidel practicile artistice contemporane, evidențiind ideea că textul este locul de întâlnire în care „dialoghează" autorul și contextul enunțării cu receptorul și contextul interpretării, iar spectacolul ca discurs teatral este, în acest sens, un exemplu elocvent.

Teatrul contemporan se orientează nu atât la ideea de purificare prin artă cât la realităţile crude, directe. De aceea astăzi mai puţin ne întrebăm după spectacol: „Ce a vrut să spună autorul/regizorul"? şi mai mult „De ce se întâmplă astfel ? Cine sunt eu? Care este/ar trebui să fie relaţia mea cu alteritatea"? ș.a. Prin analizele unor discursuri teatrale evidențiem acest aspect pragmatic al artei spectaculare, accentuând rolul ei asupra cunoașterii de sine ca factor al dezvoltării personale. Or, gândirea artistică psihanalitică, în diversele ei aspecte, a influenţat cultura vieţii intelectuale, deschiderea *spre* şi încrederea *în* posibilităţile textului care devine discurs în procesul comunicativ.

Pragmatic philosophy proposes an aesthetic approach to art, as a form of experience, compared to significant theories – representational, expressive, institutional and ludic. Starting from the idea that pragmatism relates to the feelings and emotional states of the recipient of the work of art or of various artistic manifestations, and, that at philosophical and methodological levels, pragmatism becomes a perspective for interpreting the cultural-artistic text, we will address the problem of the receiver's experience with the theatrical discourse – concrete artistic / scenic achievements from a psychoanalytic perspective. Such a complementary theory of art can better or more faithfully reveal contemporary artistic practices, highlighting the idea that the text is the meeting place, where the author and the context of enunciation „carry on a dialogue" with the receiver and the context of interpretation, and the show, as theatrical discourse, is an eloquent example in this sense.

Contemporary theater focuses not so much on the idea of purification through art as on the cruel, direct realities. That is why, today after the show, we ask ourselves less: „What did the author / director mean"? and more „Why does this happen? Who am I? What is / should be my relationship with otherness"? etc. By means of the analyses of some theatrical discourses, we highlight this pragmatic aspect of the spectacular art, emphasizing its role on self-knowledge as a factor of personal development. Or else, psychoanalytic artistic thinking, in its various aspects, has influenced the culture of intellectual life, openness to and confidence in the possibilities of the text that becomes discourse in the communicative process.

Cuvinte cheie: *text dramaturgic, discurs teatral, cunoaștere de sine, psihanaliză*

Key-words: *dramaturgical text, theatrical discourse, self-knowled-ge, psychoanalysis*

DIALOGUL INTERCULTURAL ÎN CREAŢIA LUI LUCIAN BLAGA

INTERCULTURAL DIALOGUE IN LUCIAN BLAGA'S TEXT

Victoria Fonari, dr., conf.univ., Universitatea de Stat din Moldova

Dintre multe aspecte cercetate şi estimate în creaţia filosofică al lui Lucian Blaga unul fundamental îl constituie gândirea mitică şi gândirea magică. În lucrarea sa *Trilogia valorilor* îşi argumentează viziunea selectând argumente din varii spaţii culturale. Respectiv, percepem în studiul său un *dialog* dintre miturile Greciei antice, panteonul zeităţilor popoarelor germanice, legendele poporului român, explicarea simbolisticii ritualului triburilor africane etc. Această modalitate de investigare a noţiunilor relevă tendinţa de a nu cădea în capcana generalizării fără argumente esenţiale. De aceea, dialogul cultural este bine *echipat*, din optica unui obiectiv fundamental, a depista legităţi de a aproba sau a contesta opinii cu privire la viziunea lumii din optica gândirii arhetipale. Gândirea mitică îl ghidează spre o stipulare într-o poziţionare de atitudine fie de acceptare, fie de respingere a teoriilor lui S. Freud şi ale lui G. Jung. Mitul este cercetat multiplan, perspectiva trecerii de la haos la ordine din cultura elină îi oferă posibilitatea de a dezvălui tangenţa dintre lumea olimpică şi lumea uraniană.

Comparatismul dintre viziunile filosofilor antici greci şi miturile germane explică diferenţierile de concepte vitale ale acestor două spaţii. Lui Lucian Blaga, însă, îi reuşeşte să valorifice noţiunile şi dintr-o optică pragmatică cerută de ştiinţă actualmente. Concomitent, concluziile la care ajunge autorul permit explicarea intervenţiei mitului antic prin publicitate, texte artistice, filme, tablouri, în viaţa cotidiană a omului din epoca IT.

Among the many researched and evaluated aspects of Lucian Blaga's philosophical creation, one that it is considered fundamental is myhical thinking and magical thinking. In his work *Trilogy of Values* he argues his vision by selecting arguments from various cultural spaces. Respectively we perceive in his study a *dialogue* between the myths of ancient Greece, the pantheon of the deities of the Germanic peoples, the legends of the Romanian people, the explanation of the symbolism of the ritual of the African tribes, etc. This way of investigating the notions reveals the tendency not to fall into the trap of generalization without essential arguments. That is why the cultural dialogue is well *equipped*, from the point of view of a fundamental objective, to find legitimacy to approve or challenge the opinions regarding the world view from the point of view of archetypal thinking. Mythical thinking guides him to a stipulation of a position of attitude either of acceptance or rejection of the theories of S. Freud and G. Jung. The myth is multiplanly researched, the perspective of the transition from chaos to order from the Hellenic culture offers the possibility to reveal the tangency between the Olympic world and the Uranian world.

Cuvinte cheie: *gândire mitică, gândire magică, arhetip, psihanaliză, personanță, inconștiență, haos, ordine, L.Blaga*

Key-words: *mythical thinking, magical thinking, archetype, personality, unconsciousness, chaos, order, psychoanalysis, L.Blaga*

INFLUENȚA MASS-MEDIEI ȘI COMPORTAMENTUL AGRESIV

THE INFLUENCE OF THE MEDIA AND AGGRESSIVE BAHAVIOR

Felicia Ceaușu, cercet. științ. III, dr., Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh.Zane", Iași

Lucrarea prezintă efectele pe care le are mass-media, mai ales televiziunea, asupra personalității adolescentului și copilului în ceea ce privește comportamentul agresiv. Oamenii învață numai privindu-i pe ceilalți, deci iata importanța modelului pentru promovarea atitudinii agresive. Influența diverșilor factori (muzica, filmele, televiziunea, desenele animate) asupra personalității tânărului este prezentată în această lucrare. Violența de limbaj, de imagine, gestica violentă îi inspiră pe copii și îi predispune la „experimentarea lor în fapte". Mai sunt abordate ideile de bază: efectul cathartic (eliberarea de frustări prin participarea imaginară la scenele violente); media constituie o sursa de stimulare a agresivitatii; agresivitatea mass-mediei intareste agresivitatea naturală a indivizilor; „ucenicia" prin observatie; cultura violentei. De asemenea vor fi investigate efectele violenței televizate, simptome și măsuri care pot fi luate pentru diminuarea lor.

Violența ocupă unul dintre primele locuri, ca pondere pe canalele tv din întreaga lume. Deși în ultimii ani fenomenul violenței pe micul ecran a atras cele mai multe dezbateri publice, critici și sancțiuni, televiziunea continuă să transmită din ce în ce mai multă violență, iar telespectatorii din toata lumea, mai ales tinerii, caută cu aviditate aceste programe. Presa, scrisa sau audiovizuala, informează în permanență cu privire la diverse manifestări ale acestui fenomen. De la formele cele mai agresive, precum războaiele ori crimele, bătăile, violurile, furturile, distrugerile de bunuri, manifestările nevrotice

declanșate de criza COVID și până la cele mai puțin șocante (dar nu mai puțin vinovate), cum ar fi violențele verbale, toate acestea susținute de o abundență de imagini violente, ce se perindă zilnic prin fața ochilor noștri.

The paper presents the effects that the media, especially television, has on the personality of the adolescent and the child in terms of aggressive behavior. People learn only by looking at others, so this is the importance of the model for promoting an aggressive attitude. The influence of various factors (music, movies, television, cartoons) on the personality of the young man is presented in this paper. Violence of language, image, violent gestures inspires children and predisposes them to „experiment in deeds". The basic ideas are also approached: the cathartic effect (release of frustrations through imaginary participation in violent scenes); the media is a source of stimulation of aggression; the aggressiveness of the media strengthens the natural aggression of individuals; „Apprenticeship" through observation; culture of violence. The effects of televised violence, symptoms and measures that can be taken to reduce them will also be investigated.

Violence occupies one of the first places, as a share on TV channels around the world. Although the phenomenon of violence on the small screen has attracted most public debate, criticism and sanctions in recent years, television continues to broadcast more and more violence, and viewers around the world, especially young people, are eagerly searching for these programs. The press, written or audiovisual, constantly informs about various manifestations of this phenomenon. From the most aggressive forms, such as wars or murders, beatings, rapes, thefts, destruction of property, neurotic manifestations triggered by the COVID crisis to the least shocking (but no less guilty), such as verbal violence, all these, supported by an abundance of violent images, perish daily before our eyes.

Cuvinte cheie: *mass-media, comportament agresiv, televiziune, personalitate, societate*

Key-words: *media, aggressive behavior, television, personality, society*

PERSPECTIVA ANTROPOLOGICĂ ASUPRA EDUCAȚIEI MULTICULTURALE. CONTEXTELE CARE CONTRIBUIE LA UN DIALOG INTERCULTURAL

THE ANTHROPOLOGICAL PERSPECTIVE ON MULTICULTURAL EDUCATION. CONTEXTS THAT CONTRIBUTE TO AN INTERCULTURAL DIALOGUE

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Dina Barcari, asistent univ., Universitatea de Stat din Moldova

Conceptul de educație multiculturală a fost introdus pentru prima dată în educația publică de subculturile de clasă din Statele Unite, pentru a evidenția pluralismul cultural și egalitatea în educația publică. Scopul acestora a fost crearea unui sistem educațional pluralist. Educația multiculturală rămâne încă o idee alternativă pentru subculturi, antropologi și educatorii de pluralism cultural.

Conceptul de educație multiculturală utilizat în economie și politică este diferit de modul în care a rulat acest concept utilizat în sistemele școlare, în care relațiile de putere rămân în mod substanțial nealterate și în cazul în care elaborarea de politici e diferită.

The concept of multicultural education was first introduced in public education by class subcultures in the United States to highlight cultural pluralism and equality in public education. Their purpose was to create a pluralistic educational system. Multicultural education still remains an alternative idea for subcultures, anthropologists and educators of cultural pluralism.

The concept of multicultural education used in economics and politics is different from how this concept used in school systems has run in which power relations remain substantially unaltered and where policy-making is different.

Cuvinte cheie: *multiculturalism, educaţie, antropologie, dialog intercultural*

Key-words: *multiculturalism, education, anthropology, intercul-tural dialogue*

ASPECTELE REFLEXIVE ALE GEOGRAFIEI ISTORICE
REFLECTIVE ASPECTS OF HISTORICAL GEOGRAPHY

Nicolae Parcevschi, doctorand, Academia de Administrare Publică

Metodele geografiei istorice militare conţin repere teoretice ce se deosebesc de reperele istoriografiei oficiale, care aserveşte unele comenzi politice sau geopolitice. Gândirea şi logica unui ofiţer de calitate nu poate fi statică, dogmatică sau fanatică, ea trebuie să fie dinamică, capabilă să facă analize şi sinteze neaştepate, nonconformiste, capabilă să aducă performanţe tactice şi strategice acţiunilor militare. Această deosebire nu este una antagonistă, dar vine să com-

pleteze volumul de informaţii al unui ofiţer contemporan, astfel încât cunoştinţele lui teoretice să nu fie rupte de la spaţiul istorico-geografic pe care el e obligat să-l protejeze, să-l apere şi, dacă e nevoie, cu preţul propriei vieţi.

The methods of military historical geography contain theoretical landmarks that differ from the landmarks of official historiography, which enshrines some political or geopolitical commands. The thinking and logic of a quality officer cannot be static, dogmatic or fanatical, it must be dynamic, capable of making unexpected, nonconformist analyzes and syntheses, capable of bringing tactical and strategic performance to military actions. This difference is not an antagonistic one, but it comes to complete the volume of information of a contemporary officer, so that his theoretical knowledge is not torn from the historical-geographical space, which he is obliged to protect, to defend, and if need be at the cost of one's life.

Cuvinte cheie: *spaţiul istorico- geografic, gândirea şi logica, performanţe tactice şi strategice*

Key-words: *historical-geographical space, the thinking and logic, tactical and strategic performance*

FORMAREA ȘI EVALUAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE ÎN CADRUL STUDIERII DISCIPLINELOR FILOSOFICE

TRAINING AND EVALUATION OF SPECIFIC COMPETENCES IN THE STUDY OF PHILOSOPHICAL DISCIPLINES

Iulia Inglis, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

Formarea profilului moral-civic la elevi se bazează pe procesul complex și dinamic de formare a conștiinței morale și a conduitei moral-civice. Prin conștiință morală înțelegem sistemul de reprezentări, noțiuni, credințe și atitudini care reflectă principiile morale, civice, normele și valorile unei societăți democratice. Conduita morală include activitatea desfășurată de elevi, faptele și acțiunile lor apreciate în ceea ce privește normele și valorile morale. Acest proces complex se caracterizează mai întâi printr-o componentă cognitivă, o latură afectivă și volitivă și, în cele din urmă, în termeni practici, componenta comportamentală care focalizează și subordonează toate celelalte componente.

Rolul decisiv în coeziune, într-o structură unitară a acestor componente, revine profesorului care, prin competență și tact, valorifică permanent prin lecțiile de filosofie situațiile concrete de viață ale elevilor.

Principiile didactice sunt norme sau legi generale ce ghidează procesul educațional și îi conferă un sens funcțional, garantând realizarea obiectivelor pe care profesorul le urmărește prin lecție, precum și formarea competențelor specifice acestui domeniu de studiu. Principiile didactice oferă cadrul general al funcționării optime a educației.

The formation of the moral-civic profile in students is based on the complex and dynamic process of formation of moral consciousness and moral-civic conduct. By moral conscience, we mean the system of representations, notions, beliefs, and attitudes that reflect the moral, civic principles, norms, and values of a democratic society. Moral conduct includes the activity carried out by students, their deeds and actions appreciated in terms of moral norms and values. This complex process is characterized first by a cognitive component, an affective and volitional side and, finally, in practical terms, the behavioral component that focuses and subordinates all other components.

The decisive role in the cohesion in a unitary structure of these components belongs to the teacher, who through competence and tact permanently capitalizes through the philosophy lessons the concrete life situations of the students.

The didactic principles are general norms or laws that guide the educational process and give it a functional meaning, guaranteeing the achievement of the objectives that the teacher pursues through the lesson, as well as the formation of the competences specific to this field of study. The didactic principles provide the general framework of the optimal functioning of education.

Cuvinte cheie: *epistemologia, competențe specifice, metodologie, didactica, principii pedagogige, discipline filosofice*

Key-words: *epistemology, specific skills, methodology, didactics, pedagogical principles, philosophical disciplines*

COMUNICAREA ONLINE ȘI DECLANȘAREA SIMBOLULUI ARHETIPULUI „UMBRA”

ONLINE COMMUNICATION AND TRIGGERING THE SYMBOL OF THE „SHADOW” ARCHETYPE

Marius Romila, dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Riscuri și avantaje ale digitalizării. Activarea în exces a simbolurilor arhetipale ale arhetipului umbra, versus navigarea și informarea, practic, aproape fără limite, dată de intrarea în „era digitalizării”. Adevărul subliniat de Umberto Eco, care afirma că, în epoca internetului, orice nebun sau prost poate deveni influencer. Falsele modele, mediatizate în exces. Lipsa (oarecum firească) a unui control eficient al mediatizării pe internet. Eros și Thanatos (Sigmund Freud). Pericolul activării în exces a simbolurilor arhetipale ale arhetipului „umbra” (Carl Gustav Jung). Din spatele ecranului, prin lipsa socializării, în solitudine, apar înstrăinarea, alienarea și agresivitatea. Cauzele agresivității umane și cum poate fi aceasta evitată (Irinäus Eibl-Eibesfeld). Nici marii specialiști nu au fost lipsiți de astfel de întâlniri, cu propria „umbră” (Carl Gustav Jung și apariția „Cărții Roșii”; cazul Sabinei Spielrein).

Risks and benefits in the Era of Digitalization. Excessive activation of the archetypal symbols of the shadow archetype, versus navigation and information, practically, almost without limits given the entry into the „era of digitization”. The truth pointed out by Umberto Eco, who stated that in the age of the Internet, anyone crazy or stupid people can become an influencer. False models, over-publicized. The lack (somewhat natural) of an effective control of internet media coverage. Eros and Thanatos (Sigmund Freud). The danger of over-

activating the archetypal symbols of the „shadow" archetype (Carl Gustav Jung). Behind the screen, through the lack of socialization, in solitude, alienation, alienation and aggression appear. The causes of human aggression and how it can be avoided (Irinäus Eibl-Eibesfeld). The great specialists were not without such meetings, with their own „shadow" (Carl Gustav Jung and the appearance of the „Red Book"; the case of Sabina Spielrein).

Cuvinte cheie: *arhetip, umbra, thanatos, agresivitate, digitalizare*

Key-words: *archetype, shadow, thanatos, aggression, digitalization era*

IDENTITATEA PERSONALĂ ÎN ORIZONTUL COMUNICĂRII VIRTUALE

PERSONAL IDENTITY WITHIN THE CONTEXT OF VIRTUAL COMUNICATION

Marius Popescu, lect.univ., dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Scopul acestui studiu este acela de a analiza posibilitățile de manifestare ale persoanei în mediul comunicării virtuale, transformările și provocările pe care această modalitate de comunicare le implică la nivelul identității personale. Trebuie să precizăm că putem vorbi despre o Identitate a individului care nu se schimbă, precum și de mai multe identități pe care acesta și le poate asuma în conformitate cu diferitele roluri pe care le are în lume, fie ea cea reală, fie cea virtuală. Dimensiunea personală este aceea prin care realizăm relația noastră cu celălalt, persoana fiind instanța umană prin care afectăm și suntem

afectați de un altul și tocmai de aceea considerăm că este necesar să clarificăm conceptul și să vedem cum putem discuta despre acesta în sfera lumii virtuale. Atunci când vorbim despre manifestarea persoanei pe internet, vorbim, în mod implicit, de structuri relaționale care există în acest ambient. Pe internet, asemenea vieții reale, omul se manifestă în relație cu ceilalți oameni, și chiar dacă vorbim despre legături între avataruri, la capătul celălalt al legăturii se va găsi întotdeauna o altă ființă umană sau un substitut virtual al acestuia, constituit de o inteligență artificială care caută să imite persoana umană. Identitatea virtuală este construită de persoana care este implicată în comunicarea din mediul virtual, Eul, prin dimensiunea persoanei, plasându-se pe sine și recunoscându-și identitatea din acest mediu.

The aim of this paper is to examine the possibilities of person manifestation whithin the context of virtual communication, the transformations and the challenges involved by such a means of communication with reference to the personal identity. We need to emphasize the fact that we could speak about an Identity of the individual that is not subject to change, as well as its many identities that can be assumed in accordance with the variety of roles displayed either in the real world, or in the virtual one. The personal dimension is the one through which we can relate to the others, the person being the human instance by which we affect and we are in turn affected by the other and as a result we consider necessary to settle the concept and to envisage it within the virtual world. At the time when we consider the manifestation of the person on the internet, we implicitly, speak about relational structures existing in this environment. On the internet, similar to real world, the humans manifest in relation to the others, and even if we speak about the connection among the avatars, and at the other end of the connection another human being or its virtual substitute will be always identified as constituted by an artificial

intelligence seeking to imitate the human being. The virtual identity is built up by the person involved in the virtual communication, the Self, as far as the person dimension is concerned, asserting itself and admitting the identity in this environment.

Cuvinte cheie: *persoană, identitate personală, comunicare virtuală, avatar*

Key-words: *person, personal identity, virtual communication, avatar*

ОБМЕН ЗНАНИЯМИ КАК СОЦИАЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС: ФАКТОРЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ АКАДЕМИЧЕСКОЙ СРЕДЫ МОЛДОВЫ

KNOWLEDGE EXCHANGE AS A SOCIAL PROCESS: FACTORS AND TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ENVIRONMENT IN MOLDOVA

Alla Papţova, dr., conf.univ., Universitatea de Stat din Comrat

В осмыслении процесса трансфера и обмена знаниями неоднократно делался акцент на содержании переносимого знания или культурной формы (диффузионизм), на мотивации индивида (теория социального обмена Хоманса), на факторах, влияющих на скорость и каналы распространения инноваций. Все эти аспекты важны для понимания характера распространения и обмена знаниями. Однако комплексное исследование механизма обмена знаниями предполагает рассмотрение его действия в социокультурном контексте. Развитие академической среды Молдовы явилось следствием и фактором процесса модерни-

зации, демократизации и прогрессивного развития общества. В настоящее время сильное воздействие на нее оказывает процесс интеграции в европейское культурное пространство. Несмотря на создание институциональных форм и практик, на развитие Болонского процесса, участие в европейских научных и культурных проектах, «путь к Европе» оказывается опосредован включением в «более европейское» культурное пространство, различное для этносов Молдовы. В то время как значительная часть интеллектуальной элиты страны включается в румынское культурное пространство, болгары Молдовы в большей степени склонны включаться в тоже европейское, но славянское болгарское культурное пространство. Интересен опыт гагаузов – несмотря декларативное включение в «тюркский мир», несмотря на мощную поддержку турецкой стороны (проявляющуюся во включении разного рода конференции, конгрессы, передачу турецкой литературы и т.д.) большинство исследователей остаются в русскоязычном культурном пространстве (которое является скорее не российским, а постсоветским). Культурные особенности избираемого культурного пространства определяют не только язык на котором пишется большинство текстов, но и на их содержание, проблематику и т.д. Влияют они и на скорость восприятия инноваций и на их социальное значение, влияя даже на политические предпочтения и на приоритетную проблематику исследований представителей академической среды. Академическая среда, которая представляется внешне консолидированной, подчиняющейся единым стандартам и инструкциям Министерства среда оказывается мозаичной.

Understanding the process of knowledge transfer and exchange has repeatedly focused on the content of the transferred knowledge or cultural form (diffusionism), on the motivation of the individual

(theory of social exchange), on the factors that affect the speed and channels of innovation. All these aspects are important for understanding the nature of knowledge dissemination and sharing. However, a comprehensive study of the mechanism of knowledge exchange involves considering its operation in a socio-cultural context.

The development of the academic environment in Moldova was a consequence and factor in the process of modernization, democratization and progressive development of society. Currently, it is strongly influenced by the process of integration into the European cultural space. Despite the creation of institutional forms and practices, the development of the Bologna process, participation in European scientific and cultural projects, the „path to Europe" is mediated by inclusion in a „more European" cultural space that is different for different ethnicities in Moldova.

While a significant part of the country's intellectual elite is included in the Romanian cultural space, the Bulgarians of Moldova are more likely to be included in the European, but Slavic Bulgarian cultural space. The Gagauz experience is interesting too: despite the declarative inclusion in the „Turkic world", despite the strong support of the Turkish side (manifested in the inclusion of various conferences, congresses, the transfer of Turkish literature, etc.), most researchers remain in the Russian-speaking cultural space (which is rather not Russian, but post-Soviet).

The cultural characteristics of the chosen cultural space determine not only the language in which most texts are written, but also their content, problems, etc. They affect both the speed of perception of innovations and their social significance, even affecting the political preferences and priority research issues of representatives of the academic environment. The academic environment, which appears to be externally consolidated, obeying the same standards and instructions of the Ministry, turns out to be a mosaic environment.

Ключевые слова: *обмен знаниями, культурное пространство, академическая среда, европейская интеграция, диффузия инноваций*

Key-words: *knowledge exchange, cultural space, academic environment, European integration, diffusion of innovations*

THE CROSS OF CHALLENGES FOR SOCIAL SCIENCE

Elena Laura Baciu, voluntar organizație politică de tineret

Social Science is considered to be a domain of analysis and methods that attempts to explain the dynamics between humans, cultures, systems and societies. The goal of this research is to emphasize the main challenges for Social Science at the beginning of the digital era in the 21st century, when human and physical systems rely more and more on the online environment and thus on the internet. There are, from our perspectives, 4 main challenges that we consider to be important in understanding how social science can evolve not only for the scientific community but also for the real communities themselves.

The first challenge is represented by the competition with other sciences, more precisely with natural and exact sciences, the second challenge is represented by the attempt to solve societal problems, the third challenge is represented by the use of creativity in order to deliver comprehensive theoretical models and practical solutions. The fourth challenge is represented by the production system of social science, in other words, what products are released by this particular field of science. With the rise of the growing digital platforms and the importance of the online environment for all societies, social

scientists will have to double their efforts for discovering the true dynamics of such a complex global society.

Key-words: *competition, solutions, creativity, products, online environment*

TEORIA ȘI METODOLOGIA GENERALĂ A CREATIVITĂȚII

THE GENERAL THEORY AND METHODOLOGY OF CREATIVITY

Liuba Botezatu, conf. univ., dr., Universitatea de Stat din Comrat

Din punct de vedere al viziunii vibraționist-interferenționiste insistăm pe o comunicare deschisă a autoarei (L.B.) cu figuri proeminente ale timpului istoric, ale timpului prezent, ale celui viitorologic în remarcă continuativă, dinspre autenticitate înspre universalitate și dinspre universalitate înspre autenticitate. Continuitatea fiind reprezentată prin plusarea la opt teorii ale creativității prea bine cunoscute (teoria psihanalitică a creativităţii, teoria gestaltistă a creativității, teoria behavioristă a creativității, teoria cognitivă a creativității, teoria umanistă a creativităţii, teoria asociaționistă a creativităţii, teoria factorială a creativităţii, teoria culturală (interpersonală) a creativității) a celor două – de ultimă oră: teoria specială a creativității și teoria generală a creativității în exersivitatea TMGS/Teoria și Metodologia Generală a Creativității.

From the point of view of the vibrationalist-interferenceist view,

we insist on an open communication of the author (L.B.) with prominent figures of the historical time, of the present time, of the future in a continuous remark, from authenticity to universality and from universality to authenticity. Continuity is represented by the addition to eight well-known theories of creativity (psychoanalytic theory of creativity, gestaltist theory of creativity), behaviorist theory of creativity, cognitive theory of creativity, humanist theory of creativity, associative theory of creativity, factorial theory of creativity, the cultural (interpersonal) theory of creativity) of the last two hours: the special theory of creativity and the general theory of creativity in the practice of TMGS / Theory and General Methodology of Creativity.

Cuvinte cheie: *creativitate, TMSC-TMGC*
Key-words: *creativity, TMSCl-TMGC*

COORDONATE EPISTEMICE ALE DEZVOLTĂRII EXPRESIVITĂȚII VORBIRII ELEVILOR

EPISTEMIC COORDINATES OF THE DEVELOPMENT OF STUDENT SPEECH EXPRESSIVITY

Iana Tatiana-Irina, doctorand, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Modelul teoretic al dezvoltării expresivității vorbirii reprezintă o sistematizare-structurare a demersurilor epistemic, teoretic și praxiologic ale educației literar-artistice, reprezentate de:

a) *pe coordonata epistemică:* poetica lui Aristotel (mimesis-ul și catharsis-ul); conceptul estetic al lui Platon (unitatea frumosului și utilului; centrarea pe idealul uman și social); sistemul filosofic al lui

Kant, care atribuie artei calitatea de a doua existență a omului (cea metafizică, suprasensibilă); teoria despre originea (=esența) operei de artă a lui M. Heidegger; prima definiție a lui F. Schiller a educației artistice și estetice ca domenii de cunoaștere umană, teoria lui F.W. Schelling cu privire la poezie (=literatură) ca esență a artei în genere; concepția filozofică a lui Șt. Lupașco cu privire la ființa umană - creatoare a adevărului, care se produce pe sine ca ființă creatoare;

b) *pe coordonata teoretică:* teoria finalității estetice a literaturii: G. Lanson, J. Mukarovsk; teoria receptării operei de artă: W. Iser, H.R. Jauss , U. Eco, T. Vianu; opera ca text: U. Eco, M. Corti, Iu. Kristeva, R. Barthes; teoria orizontului de așteptare și a experiențelor literare și estetice: H. R. Jauss; semiotica lecturii: U. Eco, Iu. Kristeva; teoria lecturii: W. Iser, P. Cornea, R. Barthes; teoria și metodologia educației literar-artistice: Vl. Pâslaru, C. Șchiopu;

c) *pe coordonata praxiologică:* nivelurile de dezvoltare literară a elevilor (Vl. Pâslaru); conceptul de structură a activității literare-lectorale a elevilor: G. N. Kudinași Z. N. Novleanskaia, G. N. Melik-Pașaev; conceptele de formare a competenței de expresivitate artistică a elevilor: C. Parfene, A. Panfil, M. Pavilescu.

The theoretical model of the development of speech expressiveness represents a systematization-structuring of the epistemic, theoretical and praxiological approaches of the literary-artistic education, represented by:

a) *on the epistemic coordinate*: the poetics of Aristotle (mimesis and catharsis); Plato's aesthetic concept (the unity of the beautiful and the useful; the focus on the human and social ideal); Kant's philosophical system, which attributes to art the quality of man's second existence (the metaphysical, supersensible); the theory of the origin (=essence) of M. Heidegger's work of art; F. Schiller's first definition of artistic and aesthetic education as fields of human knowledge,

F.W. Schelling on poetry (=literature) as the essence of art in general; the philosophical conception of Șt. Lupașco on the human being - creator of truth, who produces himself as a creative being;

b) *on the theoretical coordinate*: the theory of the aesthetic finality of literature: G. Lanson, J. Mukarovsk; the theory of reception of the work of art: W. Iser, H.R. Jauss, U. Eco, T. Vianu; opera ca text: U. Eco, M. Corti, Iu. Kristeva, R. Barthes; the theory of the waiting horizon and of literary and aesthetic experiences: H. R. Jauss; semiotics of reading: U. Eco, Iu. Kristeva; reading theory: W. Iser, P. Cornea, R. Barthes; theory and methodology of literary-artistic education: Vl. Pâslaru, C. Șchiopu;

c) *on the praxiological coordinate*: the levels of literary development of the students (Vl. Pâslaru); the concept of structure of the literary-lectoral activity of the students: G. N. Kudinași Z. N. Novleanskaia, G. N. Melik-Pashaev; the concepts of forming the competence of artistic expressiveness of the students: C. Parfene, A. Panfil, M. Pavilescu.

Cuvinte cheie: *expresivitate, coordonata epistemică, coordonata teoretică, coordonata praxiologică, teorie*

Key-words: *expressiveness, the epistemic coordinate, the theoretical coordinate, the praxiological coordinate, theory*

ASPECTE PRIVIND PREDAREA DISCIPLINEI EDUCAȚIA PENTRU SOCIETATE: CAZUL ELEVILOR DIN CLASELE LICEALE

ASPECTS REGARDING THE TEACHING OF THE DISCIPLINE EDUCATION FOR SOCIETY: THE CASE OF HIGH SCHOOL STUDENTS

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Tatiana Mărgărint, asistent univ., Universitatea de Stat din Moldova

În cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova* ne-am propus desfășurarea unei cercetări calitative privind predarea disciplinelor *Dezvoltarea personală* și *Educația pentru societate* elevilor din clasele liceale. Am realizat 30 de interviuri cu elevii din clasele liceale care studiază aceste discipline și 15 interviuri cu profesorii care predau aceste discipline.

Analiza interviurilor ne permite să constatăm că mulți dintre elevi consideră majoritatea temelor de la disciplina *Educație pentru societate* actuale, deoarece formează anumite deprinderi, abilități. Unii elevi menționează despre: repetarea unor teme la alte discipline; predarea lor mai multe lecții la rând; abordarea lor la diferite discipline paralel. În general, predarea orelor de *Educație pentru societate* sunt caracterizate de elevi ca fiind interesante, interactive, se lucrează în grupuri, cu fișe, este cerută opinia proprie, nu este o supraîncărca-

re cu informație. Majoritatea elevilor apreciază activitățile realizate sub formă de proiecte, jocuri de rol, dezbateri etc.

Absența manualelor de *Educație pentru societate* este văzută de unii elevi ca un neajuns, dar sunt elevi care afirmă că cele predate de către profesori și ceea ce pregătesc elevii individual este suficient pentru a înțelege și a se implica în activitățile organizate la disciplina respectivă.

Majoritatea elevilor își doresc un manual colorat, cu informații din diverse domenii, care să motiveze tinerii să trăiască, să studieze, să fie de succes. Sunt elevi care au probleme cu autoaprecierea, cu faptul cum se simt ei în societate, cum se simt ei singuri pe ei și ar fi util să fie discutate aceste teme. Să fie în manuale recomandări care ar ajuta elevul să fie productiv, să-și păstreze sănătatea, să fie în armonie cu sine și să reușească să își atingă scopurile.

Within the project *Epistemological Approach to Personal Development and Education For Society: From Transdisciplinary Strategies to The Pragmatic Goals of The Current Society in The Republic Of Moldova* we aimed to conduct a qualitative research on teaching *Personal Development* and *Education for society* to high school students. We conducted 30 interviews with high school students studying these subjects and 15 interviews with teachers who teach these subjects.

The analysis of the interviews allows us to find that many of the students consider current most of the topics in the discipline *Education for society* because they form certain skills, abilities. Some students mention about: repeating homework in other subjects; teaching them several lessons in a row; their approach to different disciplines in parallel. In general, teaching *Education for society* are characterized by students as interesting, interactive, working in groups, with worksheets, own opinion is required, it is not an information over-

load. Most students appreciate the activities carried out in the form of projects, role-plays, debates etc.

The absence of *Education for society* textbooks by some students is seen as a shortcoming but there are students who say that those taught by teachers and those who prepare students individually is enough to understand and get involved in activities organized in the given discipline. Most students want a colorful textbook, with information from various fields that motivate young people to live, to study, to be successful. There are students who have problems with self-esteem with how they feel in society, how they feel alone on themselves and it would be useful to discuss these topics. To have in the textbooks recommendations that would help the student to be productive, to keep his health, to be in harmony with himself and to succeed in achieving his goals.

Cuvinte cheie: *educație pentru societate, elevi de liceu, manuale de Educație pentru societate, teme actuale de studiu*

Key-words: *education for society, high school students, textbooks for Education for society, current topics for study*

DIFERENȚE SOCIO-DEMOGRAFICE ALE TINERILOR ÎN AFARA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OCUPARE SAU FORMARE (NEET)

SOCIO-DEMOGRAPHIC DIFFERENCES OF YOUNG PEOPLE NOT IN EDUCATION, EMPLOYMENT OR TRAINING (NEET)

Mariana Crîșmaru, cercet. ştiinţ., Centrul de Cercetări Demografice, Institutul de Cercetări Economice, Chișinău

Accesul tinerilor la educație și ocupare constituie o prioritate și o problemă de mare actualitate pentru Republica Moldova. Indicatorul NEET abordează vulnerabilitatea în rândul tinerilor şi este folosit pentru a măsura nivelul de marginalizare și neangajament. În articol sunt examinate tendințele și caracteristicile socio-demografice ale tinerilor NEET, în baza unei abordări complexe de cercetare, care a inclus analiza datelor statistice, analiza datelor secundare ale anchetei de tranziție de la școală la muncă şi interviuri aprofundate cu tinerii NEET.

Potrivit datelor statistice oficiale, ponderea tinerilor NEET în Moldova este ridicată, aproximativ o treime din tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani sunt în afara unei forme de instruire sau pregătire profesională, precum și în afara pieței muncii. Cercetarea a relevat probleme sistemice care favorizează menținerea pentru o perioadă lungă de timp a unei rate NEET ridicate, în ciuda reducerii numărului de tineri din această categorie de vârstă. Se atestată un decalaj de gen al indicatorului NEET, ce evidențiază lipsa oportunităților pentru femei de a se integra pe piața muncii, chiar dacă au un nivel de educație mai ridicat decât bărbații. De asemenea, există disparități substanțiale între urban și cel rural, explicate în principal prin lipsa acută de locuri de muncă în zonele rurale.

Young people‘s access to education and employment is a priority and a topical issue for the Republic of Moldova. The NEET indicator addresses vulnerability among young people and is used to measure the level of marginalization and non-engagement. The article examines the trends and socio-demographic characteristics of young NEETs based on a complex research approach that included the analysis of statistical data, the analysis of secondary data from the transition from school to work survey and in-depth interviews with young NEETs.

According to official statistics, the share of young NEETs in Moldova is high, about a third of young people aged 15 to 29 are outside some form of training or vocational training, as well as outside the labor market. The research revealed systemic problems that favor maintaining a high NEET rate for a long time, despite the reduction in the number of young people in this age group. There is a gender gap in the NEET indicator which highlights the lack of opportunities for women to integrate into the labor market, even if they have a higher level of education than men. There are also substantial disparities between urban and rural areas, mainly explained by the acute shortage of jobs in rural areas.

Cuvinte cheie: *tineri NEET, integrare educaţională şi ocupaţională, excluziune socială*

Key-words: *NEET youth, educational and occupational integration, social exclusion*

Secțiunea 3 **Aplicații ale metodologiei inter/pluri/ transdisciplinare interactive în interpretarea discursului socio-uman / Applications of the interactive inter-/pluri-/ transdisciplinary methodology in the interpretation of the social and human discourse.**

MEDITATIONS ABOUT THE MYSTIC OF MATHEMATICAL LANGUAGE

Mario G.R. Pagliacci, Università degli Studi di Perugia, Italy

Mathematics is the science of measurement of greatness and form. It is fundamental for trying to understand, describe and explain phenomena, especially when they are chaotic and complex.

Mathematical language is not true or false for itself. It is neutral in respect of truth or falsity of the described phenomena. However, it can give a distorted representation of reality when it is utilized in not correct way, by doing conceptual forcing or large approximations.

Quantitative language can suggest in inexpert minds that anything is expressed in quantitative statement is more credible than qualitative one.

The mystic conception that mathematical language is synonym of truth is confuted.

Key-words: *mathematics, phenomena, mathematical language, truth, falsity, quantitative language.*

VALIDITATEA REZULTATELOR CERCETĂRII DE TIP INTERDISCIPLINAR

THE VALIDITY OF INTERDISCIPLINARY KNOWLEDGE

Laura Pricop, dr., Institutul de Cercetări Interdisciplinare, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conceptul de interdisciplinaritate este unul cu o largă circulație și invocat atât în organizarea instituțiilor, în educare și învățare dar

și în cercetare. Din acest punct de vedere, definițiile date acestui concept variază astfel de la un mod de utilizare la altul. Pe lângă utilizarea ramificată, conceptul de interdisciplinaritate a intrat în competiție cu cele de hibridizare, multi/pluri- și transdisciplinaritate. Cu toate că s-au înregistrat încercări de atenuare a diferențelor și s-a propus o definiție unitară a conceptului de intersidciplinaritate, au apărut în același timp și argumente care pledează pentru păstrarea diferențelor, cel mai adesea între termenul de interdisciplinaritate și cel de transdiciplinaritate. Dincolo de ambiguitățile legate de definirea conceptului, acesta câștigă tot mai mult teren și stă la baza dezvoltării programelor de finanțare a cercetării, acesta fiind unul dintre motivele practice pentru care conceptul de interdisciplinaritate necesită mai multă atenție.

În termeni consensuali, interdisciplinaritatea este văzută ca proces de rezolvare a unei probleme complexe, ce nu poate fi soluționată cu ajutorul resurselor epistemice ce vin dintr-o singură disciplină. Acceptarea acestei definiții conduce la o problemă epistemologică clasică: modul în care cunoașterea poate fi integrată într-o structură coerentă și unitară. Dacă în cazul unei paradigme științifice avem modele exersate de rezolvare a problemelor (modelul lui Khun) în cazul cercetării interdisciplinare, caz în care resursele epistemice sunt de fapt furnizate de discipline diferite, cum se atinge idealul integrării, unității cunoașterii? Aceasta este principala întrebare la care voi încerca să găsesc un răspuns în termenii epistemologiei, pentru că doar în acești termeni rezultatele unei cercetări interdisciplinare pot fi justificate. Întrebarea devine și mai dificilă dacă se ia în considerare și faptul că, în termenii cunoașterii, în urma unui proces interdisciplinar pot rezulta soluții multiple, care concomitent își revendică valabilitatea, iar comunicarea interdisciplinară devine, la rîndul ei, dacă nu o metodă cel puțin a methodological scaffold.

The concept of interdisciplinarity is one with a wide circulation and invocated in the organization of the research, in education, and also in scientific research. From this standpoint, the definitions given to this concept vary with context. Besides the stratified utilization, the concept of interdisciplinarity has entered a competition with the concepts of hybridization as well, such as transdisciplinarity. Even though there have been recorded attempts at attenuating the differences and a unitary definition has been proposed for the concept of interdisciplinarity, simultaneously, arguments that plead to keep the differences have also come up, for example, the term of interdisciplinarity and the one of transdisciplinarity. Beyond the ambiguity related to the definition of the concept of interdisciplinarity, it has kept gaining more ground and it stands at the basis of developing programmes of research funding. It is one of the practical reasons why the concept requires more attention.

In consensual terms, interdisciplinarity is seen as a process of solving a complex problem that cannot be explained with the help of epistemic resources that come from a single discipline. The acceptance of such a definition leads to a classic epistemological problem: the mode in which the knowledge can be integrated into a coherent and unitary structure. In the case of a scientific paradigm, we have exercised models of solving problems (Khun's model). How does one reach this ideal of integration in the case of interdisciplinary research, where epistemic resources are actually provided by different disciplines?

This is the main question which I will try to find an answer for in epistemological terms; because only in these terms can the results of an interdisciplinary research can be justified. The research question becomes more difficult if we take into consideration the fact that after such an interdisciplinary process, in terms of knowledge, multiple solutions can result, which retrieve their availability concomitantly,

and interdisciplinary communication becomes, if not a method, at least a methodological scaffold.

Cuvinte cheie: *resurse epistemice, cunoștințe interdisciplinare, proces de hibridizare, comunicare interdisciplinară, validitate*

Key-words: *epistemic resources, interdisciplinary knowledge, the process of hybridization, interdisciplinary communication, validity*

ROLUL DISCURSULUI CIVIC ÎN EDUCAȚIA PENTRU SOCIETATE

THE ROLE OF CIVIC DISCOURSE IN EDUCATION FOR SOCIETY

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

Dumitru Dodul, dr., conf .univ., Universitatea de Stat din Moldova

Marcând aproape decisiv ştiinţele socio-umane, rolul discursului civic în educația pentru societate este un subiect amplu, dezbătut şi supus permanent re/conceptualizării. Trăim într-o realitate în care pandemia a afectat semnificativ comunitatea umană sub aspect economic, social politic şi cultural, agravând inegalitățile sociale, inclusiv în sistemul educațional. Această situație a creat bariere pentru participarea la procesul educațional, în primul rând, a persoanelor din categoriile sociale dezavantajate, ținând cont de faptul că şcoala

reprezintă în același timp spațiul pentru educaţie academică, cât şi cadru pentru învăţarea abilităților sociale, emoţionale, de cooperare şi sprijin social.

Atunci când majoritatea activităților didactice au fost transferate în mediul online este necesar să abordăm şi problema an/alfabetismului, a educației digitale, dar și avantajele digitalizării administrației publice. Devine imperativ valorificarea posibilităților instituțiilor din comunitate, utilizarea rațională a tehnologiilor de învățare online și implicarea imparțială a mijloacelor mass-media în reflectarea problemelor existente, acestea fiind o oportunitate pentru situațiile de criză.

În acest context complex, reafirmăm rolul societății civile, prin însăși raţiunea propriei existenţe, care exprimă viziuni și deziderate cu referire la politicile publice, la legi și ordonanțe de urgență – viziuni exprimate, în unele cazuri, prin critica forțelor politice de la putere. Situaţii în care doar societatea democratică garantează libertatea de exprimare – unul dintre principiile care asigură/motivează implicarea cetățenilor în viața comunității.

Marking almost decisively the socio-human sciences, the role of civic discourse in education for society is a widely debated subject and constantly subject to re / conceptualization. We live in a reality in which the pandemic has significantly affected the human community in economic, social, political and cultural terms, aggravating social inequalities, including in the education system. This situation has created barriers to participation in the educational process, primarily for people from disadvantaged social categories, taking into account the fact that the school is both a space for academic education and a framework for learning social skills, emotional, cooperation and social support.

When most of the teaching activities have been transferred to the online environment, it is necessary to address the issue of literacy, digital education, but also about the advantages of digitalization of public

administration. It becomes imperative to capitalize on the possibilities of community institutions, the rational use of online learning technologies, and the impartial involvement of the media in reflecting existing problems which are an opportunity for crisis situations.

In this complex context, we reaffirm the role of civic society, through the very reason of its own existence, which expresses visions and desiderata with reference to public policies, laws and emergency ordinances - visions expressed in some cases by criticism of political forces in power. Situations in which only a democratic society guarantees freedom of expression - one of the principles that ensures / motivates the involvement of citizens in community life.

Cuvinte cheie: *civism, cultură, globalizare, identitate, educaţie*
Key-words: *civic, culture, globalization, identity, education*

MACHINE GUESSING, PIGEON SUPERSTITION AND TRUST IN AI

Ramón Alvarado, Assistant Professor of Philosophy and Data Ethics, University of Oregon

In this paper I argue that the predictive prowess of artificial intelligence methods, such as machine learning, is not sufficient as an epistemic warrant for us to allocate trust in them. This is because of two reasons: 1) they are opaque in ways that other methodology is not and 2) they fail in ways that other methodology does not. In order to motivate my analysis, I compare the prowess of some machine learning methodology in image recognition to the ability for pattern identification by some animals, such as pigeons, and suggest that while useful in certain practical

circumstances, their success does not constitute the kinds of epistemic warrants that we should aim for in more epistemically demanding contexts such as science, medicine, and/or policy-making.

Key-words: *artificial intelligence methods, machine learning, epistemic warrant, pattern identification*

METAFORIZAREA ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII PERSONALE USING METAPHORS TO ENRICH PERSONAL DEVELOPMENT

Cristina Ursu, doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova

Utilizarea infinitivului lung *metaforizare* deplasează accentul de pe rezultat pe proces. Dezvoltarea personală este și ea un proces căruia vrem să-i atribuim facultatea de „a metaforiza", și nu doar atât, ci „a metaforiza bine", în alte cuvinte, a vedea până și cele mai ascunse asemănări întru redescoperirea realității. O euristică care deconstruiește, pentru a construi o nouă ordine inventivă a lucrurilor prin travaliul mișcării (*epiphora*). Această ultimă noțiune deschide o informație nouă, perplexă, o informație care ar putea contribui la dezvoltarea abilităților cognitive și afective.

Cu toate că figura semantică a metaforei e condamnată uneori ca sofism sau e întrevăzută drept un simplu ornament discursiv, relaționăm mecanismul metaforizării cu conceptul de dezvoltare personală. Pe lângă funcțiile retorică în lumea elocinței și cea poetică în lumea tragediei, putem să-i atribuim și o funcție de dezvoltare personală în vederea practicării abilității de a relaționa lucruri în baza unor asemănări

originale, individuale, bazate pe propria experiență, sustrase banalității și uzajului curent? Funcție de a umple o lacună semantică în ipostaza ontologică a omului.

În timp ce metafora este „transferul asupra unui lucru al unui nume ce desemnează alt lucru, transfer sau al genului asupra speciei, sau al speciei asupra genului, sau al speciei asupra speciei, sau conform raportului de anologie", aceasta survine într-o ordine deja cunoscută, conform relațiilor de subordonare, coordonare, proporționalitate sau egalitate de raporturi. Aceste raporturi între elementele constitutive ale metaforei desemnează organizarea concepției noastre despre lucruri, le ierarhizează și, astfel, ne punem întrebarea în ce mod procesul de creare a metaforelor, interacțiunea vie dintre elemente într-un transfer însuflețit de semnificație contribuie de dezvoltarea autentică a sinelui în lume?

The identification and use of metaphors can help shift the focus away from the result to the process of personal development. Personal development is a process in which we want to attribute the faculty of "metaphorizing", specifically "metaphorizing well", in other words, to find even the most well hidden similarities in order to rediscover reality, a heuristic that deconstructs, that builds a new order of things through the labor of identification into an epiphany, a revelation that opens the way to new, perplexing information, information that can contribute to one's development of cognitive and affective skills.

Although metaphors are sometimes condemned as simple sophistry or seen as a mere discursive ornament, we shall hereby connect the mechanism of metaphorization to the concept of personal develop-ment. Along with its role in the art of rhetoric and in the use of poetry in classical tragedy, we can also add the role that metaphors play in personal self development, particularly as it relates to one's ability to define relationships between things in an original, authentic way ba-

sed on one's experience, without falling back on the usual banalities and superficial definitions? Might metaphors not be a way to fill in the semantic gap in the ontological hypostasis of humanity?

It is well established that a metaphor is the process by which "a name is created for something which refers to another thing or type of thing", something that indicates similarity or an analogy betwe-en two things, and the way that this process unfolds is well-known, a a relationship of subordination, coordination, proportions and equal contributions. But can the relationships between the various elements of a metaphor define our concept of the elements in question, placing them into a hierarchy, thus allowing us to inquire into to the way in which metaphors are created and the interplay between its elements in such a manner that is becomes pregnant with richer meaning based on one's life experience, in a way that can help contribute to authentic self development?

Cuvinte cheie: *metaforă, metaforizare, dezvoltare personală, lacună semantică*

Key-words: *metaphor, metaphorizing, personal development, semantic gap*

ASIGURAREA SECURITĂȚII SPIRITUALE PRIN INSTRUIRE ȘI COMUNICARE

ENSURING SPIRITUAL SECURITY THROUGH TRAINING AND COMMUNICATION

Ludmila Roșca, dr. hab., conf.univ., Academia de Administrare Publică

Învățământul, în special cel umanitar, în sistemul de asigurare vitală al societății are un rol important nu doar în dezvoltarea economică, dar și în asigurarea securității vieții spirituale a cetățenilor și comunității. Învățământul oferă posibilități unice pentru formarea unei personalități integre, caracterizată de verticalitate, competitivă pe piața muncii, atât interne, cât și externe. Învățământul contribuie la reproducerea culturii, a valorilor spirituale ale unui neam. Pericolul crizei spirituale rezidă în invizibilitatea lui. Criza reprezintă un stimul puternic, dacă îl amenință pe om, apare în fața lui ca punct inițial al unei alegeri inevitabile (boală, război, epidemie, pandemie). În astfel de situații se schimbă tabloul lumii, sunt mobilizate toate resursele disponibile, care salvează deseori organismul social de la dispariție. Cu regret, în timpul crizelor opunerea uneori întârzie, iar degradarea culturii capătă un caracter ireversibil, care conduce la o catastrofă asemănătoare celei din Rusia (1917), Germania (1930).

Autorul supune analizei potențialul cognitiv, creativ al omului contemporan, capacitatea lui de a răspunde adecvat provocărilor timpului, de a reacționa la criza spiritualității, a culturii. Securitatea spirituală reprezintă ansamblul cauzelor care permite unui subiect social (cultura, societatea) să-și păstreze parametrii vitali în limitele, normele istorice. Ieșirea în afara acestora sub influența diverșilor factori: culturali, normativi, valorici, conduce la o catastrofă națională. În scopul neadmiterii unei astfel de situații, autorul propune să medităm asupra fenomenelor:

securitatea spirituală, sănătatea mintală, în afara cărora orice strategie de supraviețuire, orice program de dezvoltare durabilă sunt lipsite de sens.

Education, especially humanitarian education, in the vital insurance system of society has an important role not only in economic development, but also in ensuring the security of the spiritual life of citizens and the community. Education offers unique possibilities for the formation of an integral personality, characterized by verticality, competitive in the labor market, both internal and external. Education contributes to the reproduction of the culture, spiritual values of a nation. The danger of spiritual crisis lies in its invisibility. The crisis is a powerful stimulus if it threatens man, it appears before him as the initial point of an inevitable choice (disease, war, epidemic, pandemic). In such situations, the world picture changes, all available resources are mobilized, which often save the social organism from extinction. Regretfully during the crises, the opposition is delayed once, and the degradation of the culture becomes irreversible, leading to a catastrophe similar to that in Russia (1917); Germany (1930).

The author subjects the analysis of the cognitive, creative potential of contemporary man, his ability to adequately respond to the challenges of time, to react to the crisis of spirituality, culture. Spiritual security represents the set of causes that allows a social subject (culture, society) to keep its vital parameters within the limits, historical norms. Getting out of them under the influence of various factors: cultural, normative, value, leads to a national catastrophe. In order not to admit such a situation, the author proposes us to meditate on the phenomena: spiritual security, mental health, outside which any survival strategy, any sustainable development program are meaningless.

Cuvinte cheie: *securitate spirituală, criză, instruire, învățământ, comunicare*

Key-words: *spiritual security, crisis, training, education, communication*

VALORILE CULTURII NAȚIONALE, BAZĂ ȘI PERSPECTIVĂ PENTRU O REVIGORARE A PROGRESULUI CULTURAL ȘI ECONOMIC

THE VALUES OF NATIONAL CULTURE, AS BASIS AND PERSPECTIVE FOR A REVIVAL OF CULTURAL AND ECONOMIC PROGRESS

Rodica Calistru, conf. univ., dr., Institutul de Științe ale Educației

Articolul aduce argumente pentru:

♦ crearea posibilităților de studiere mai profundă de către studenți a identității culturale în vederea cunoaşterii vieţii spirituale a poporului;

♦ competențe culturale necesare fiecărui patriot, ce ar contribui la explicarea unui întreg spectru de fenomene istorice şi culturale ale neamului, ce pot duce la depistarea posibilităților de implicare în creșterea economică a populației băștinașe prin turismul local;

♦ pregătirea și crearea posibilităților de oferire a unor cursuri tematice, ajutorului științifico-practic pentru studenții tuturor specialităților.

Scopul acestui comunicat cuprinde trei directive:

a) deschiderea pentru viitorii specialiști a unor perspective de pregătire culturală calitativă (argumentată științific, dar și practic), ce ar asigura competențe în depistarea posibilelor căi și mijloace de valorificare a culturii locale, cu perspectiva educației patriotice, deschiderii unor trasee turistice inedite etc.;

b) competențe în oferirea ajutorului științifico-practic prin prezentări, traduceri, elaborări de publicații informaționale, publicitare în favoarea promovării ofertelor specifice localității date;

c) pregătirea formatorilor locali în domeniul ghidării localnicilor,

turiștilor și activităților meșteșugărești de înaltă calitate (posedând pregătire certificată).

Motivaţia abordării temei este dată de competența culturală (Codul Educației Capitolul II. Misiunea, idealul şi principiile fundamentale ale educaţiei. Art.5.) necesară, pe care trebuie să o posede fiecare specialist cu studii universitare și importanţa acestor valori pentru existența umană în general și pentru supraviețuirea noastră prin propria cultură (dezvoltarea atitudinală, comportamentală şi cognitivă).

Credem că trebuie unite forțele întru sprijinirea conservării patrimoniului național prin crearea bazelor de date (cel puțin digitale) despre ceea ce azi mai este și mâine ar putea să dispară. Este necesar a fi luat sub un control riguros interpretările nefundamentate privind obiceiurile, tradițiile și interpretările simbolistice, pentr a evita kitsch-ul.

The article brings arguments for:

♦ creating possibilities for students servants of cultural identity in order to know the spiritual life of the people,

♦ skills that would help explain an entire spectrum of historical and cultural phenomena of our nation, which can lead to the identification of some major possibilities for the economic growth of the native population, especially in the rural localities;

♦ creating some possibilities to provide scientific and practical aid through advice,

presentations, translations, elaborations of information and advertising publications, in order to promote the specific offers of the locality.

Cuvinte cheie: *competență cultură, tradiții, simboluri ornamentale, valori artistice, kitsch, activităţi culturale*

Key-words: *culture, traditions, ornamental symbols, artistic values, kitsch, cultural activities*

PRACTICA BAZATĂ PE DOVEZI ÎN CERCETAREA INFODOCUMENTARĂ

EVIDENCE-BASED PRACTICE IN INFODOCUMENTARY RESEARCH

Nelly Țurcan, dr. hab., Universitatea de Stat din Moldova

Specialiștii în biblioteconomie și știința informării trebuie să se asigure că cercetarea și publicarea sunt considerate o parte integrantă a activității lor profesionale. Prin încurajarea să profite de oportunitățile de cercetare, bibliotecarii au posibilități extinse de acces și utilizare a bazei documentare, precum și o modalitate să efectueze acele studii care se potrivesc cel mai bine contextului și timpului. Analizarea domeniului infodocumentar prin prisma cercetării favorizează dezvoltarea, curiozitatea, conștientizarea, învățarea permanentă, precum și menține interesul bibliotecarilor față de profesie și îi încurajează să cerceteze pentru a găsi un răspuns, dacă el încă nu există. Aceasta poate chiar să-i provoace pe specialiștii din domeniul infodocumentar să facă o cercetare mai bună și să găsească alte soluții, dacă ei nu sunt mulțumiți de ceea ce găsesc în literatura de specialitate. Practica informațională și biblioteconomia bazată pe dovezi încearcă să reintegreze cercetarea din nou în activitatea bibliotecii.

În realitate, acest tip de practică ar trebui să combine expertiza și abilitățile profesionale cu cele mai bune dovezi disponibile din cercetarea sistematică. Pașii necesari pentru a obține acest rezultat includ o mai bună asigurare a calității în cercetarea infodocumentară, schimbări semnificative în instruire și formare, precum și îmbunătățirea interacțiunii între cercetarea și practica infodocumentară.

Library and information science professionals must ensure that research and publication are an integral part of their professional activity. By encouraging them to take advantage of research opportunities, librarians have greater opportunities to access and use the literature, as well as a way to conduct those studies that best fit the context and time. Analysing the info-documentary field through a research favours the development, curiosity, awareness, lifelong learning, as well as maintains the interest of librarians towards the profession and encourages them to research to find an answer if it does not yet exist. This may even challenge the library and information science specialists to do better research and find other solutions, if they are not satisfied with what they find in the literature. Evidence-based library and information practice are trying to reintegrate research into library activity.

In reality, evidence-based library and information practice should combine professional expertise and skills with the best available evidence from systematic research. Steps required to achieve this outcome include more quality assurance in science info-documentary research, significant changes in training and education, and improved interaction between and info-documentary research practice.

Cuvinte cheie: *practica informațională bazată pe dovezi, biblioteconomia bazată pe dovezi cercetarea infodocumentară*

Key-words: *evidence-based practices, evidence-based librari-anship, info-documentary research*

PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII ȘTIINȚEI ÎN SOCIETATEA CUNOAȘTERII

THE PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF SCIENCE IN THE KNOWLEDGE SOCIETY

Ecaterina Lozovanu, dr., conf. univ., DȘSU, Universitatea Tehnică din Moldova

Lumea nu a fost niciodată atât de deschisă pentru cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică ca în prezent și nici competența umană nu a mai evoluat atât de rapid spre direcții care nu erau apreciate anterior. Ritmul descoperirilor este mai accelerat, deși există domenii științifice în cadrul cărora obiectivele se realizează mai lent și cu eforturi colective considerabile. Cu toate acestea, constatăm că succesele obținute în domeniul științei au avut un impact enorm asupra mentalității oamenilor și ca o consecință au format convingerea ce reflectă știința ca factor dominant în societatea contemporană. O reflecție filosofică asupra procesului de dezvoltare a științei relevă faptul că timp îndelungat științele fizice au fost dominante, iar în ultimii ani asistăm la o dezvoltare fulminantă a biologiei (geneticii), care are nu doar implicații economice, ci și implicații etice de o importanță majoră. Totodată, societatea contemporană a informației și cunoașterii atestă factori indicativi ai unui fenomen inedit numit știința integrativă. Aceasta se proiectează la frontiera integratoare ale domeniului astrofizic, care îmbină procese de constituire a universului ca sistem cuantic (procese ce se plasează dincolo de teoria mecanicii cuantice, dar și de teoria superstrungurilor) și a proceselor vieții, minții și conștiinței. Știința integratoare propune o nouă înțelegere a realității, chiar și a aceleia considerată astăzi pur structurală. Sperăm că teoriile științei integrative vor reflecta asupra realității care include Conștiința ca factor fundamental al Existenței.

The world has never been so open to scientific research and technological development as it is today, nor has human competence evolved so rapidly in directions that were not previously appreciated. The pace of discoveries is faster, although there are scientific fields in which goals are achieved more slowly and with considerable collective effort. However, we find that the successes achieved in the field of science have had an enormous impact on the mentality of people and as a consequence have formed the belief that reflects science as a dominant factor in contemporary society. A philosophical reflection on the process of science development reveals that for a long time the physical sciences have been dominant, and in recent years we are witnessing a rapid development of biology (genetics), which has not only economic implications but also ethical implications of major importance. At the same time, the contemporary information and knowledge society attests to factors indicative of a unique phenomenon called integrative science. It is projected at the integrative frontier of the astrophysics field that combines processes of constitution of the universe as a quantum system (processes that go beyond the theory of quantum mechanics, but also the theory of superstrunges) and the processes of life, mind and consciousness. Integrative science proposes a new understanding of reality, even that considered today purely structural. We hope that the theories of integrative science will reflect on the reality that includes Consciousness as a fundamental factor of Existence.

Cuvinte cheie: *mecanica cuantică, biologie, dezvoltare, ştiinţă integrativă, conştiinţă*

Key-words: *quantum mechanics, biology, development, integrative science, consciousness*

VALENȚE INTERDISCIPLINARE DE RE-EVALUARE A RELAȚIEI PERSOANĂ-STAT-DREPT ÎN CONDIȚIILE CRIZEI PANDEMICE

INTERDISCIPLINARY APPROACHES TO RE-EVALUATE THE PERSON-STATE-LAW RELATIONSHIP IN THE CONDITIONS OF THE PANDEMIC CRISIS

Rodica Ciobanu, conf.univ., dr., Universitatea de Stat din Moldova

În acest articol punem în valoare valențe ale abordărilor interdisciplinare în vederea elaborarii unor perspective de tip integrat asupra relațiilor dintre persoană, stat și drept în condițiile schimbărilor majore ale tiparelor realității sociale actuale, provocate de criza pandemică. Dintr-o perspectivă conjugată, profilăm două formule esențiale, în care se orientează cercetarea: cea a lui *homo sapiens,* dotat cu rațiune, în calitate de facultate esențială care îl modelează ca personalitate, și în cea a lui *homo juridicus*, înzestrat cu drepturi și libertăți, conștient de acțiunea sa și capabil de a fi responsabil.

This article highlights the added value of the interdisciplinary approaches to develop integrated perspectives on the relationship between person, state, and law in the conditions of major changes and patterns of the current social reality caused by the pandemic crisis. Therefore, we outline two essential formulas that frame the research: the homo sapiens, with reason, as an essential asset that shapes his/her personality, and homo juridicus, with rights and freedoms, aware of his/her actions and responsibilities.

Cuvinte cheie*: inerdisciplinaritate, abordare integrată, persoană, stat, drept*

Key-words: *interdisciplinarity, integrated approach, the person, state, law*

DIALOG INTERDISCIPLINAR ÎNTRE ȘTIINȚELE COGNITIVE ȘI TEOLOGIE

INTERDISCIPLINARY DIALOGUE BETWEEN COGNITIVE SCIENCES AND THEOLOGY

Mihail Duca, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

La începuturile istoriei umane, cultura, religia, știința (nu în sensul atribuit de modernitate) erau inseparabile. Cu părere de rău, în zilele noastre suntem martorii unei rupturi dintre aceste domenii. Noile descoperiri științifice, la general, cât și cele asociate științelor cognitive în particular, aduc cu sine provocări pentru teologie, mai ales în aspectele ei clasice, ce abordează natura ființei umane și relația omului cu Dumnezeu. Preocupările cu privire la impactul descoperirilor științifice asupra teologiei creștine sunt o realitate de cel puțin patru sute de ani. Pe măsură ce știința descoperă modalitățile în care neurochimia afectează viața mentală, apar întrebări importante despre esența și semnificația sufletului, despre o umanitate creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu (*imago dei*), despre depravare și liberul arbitru, despre posibilitatea întâlnirii Divinității prin rugăciune, despre experiențele mistice și revelație, despre existența unui Dumnezeu personal. Aceste problemele sunt complexe atât din punct de vedere al științelor cognitive, cât și al teologiei.

Orice tip de reducționism cu privire la natura conștiinței și a minții umane, fie el dualist sau monist, nu face altceva decât să diminueze imaginea omului și a umanității per ansamblu. Neuroteologia este un domeniu interdisciplinar care încearcă să integreze cercetările în domeniul științelor cognitive cu teologia. Acest domeniu se confruntă atât cu diferite contradicții interne cât și cu critici externe. La momentul dat nu avem nici o teorie, în cadrul acestei discipline, care

ar fi general acceptată de experți. Totuși, neuroteologia este un bun exemplu de dialog constructiv dintre știință și religie.

From the beginning of human history, culture, religion, science (not in the sense attributed by modernity) were inseparable. Unfortunately, today we are witnessing a rupture between these areas. New scientific discoveries, in general, and more specific those associated with cognitive sciences, bring with them challenges for theology, especially in its classical aspects that address the nature of the human being and man's relationship with God. Concerns about the impact of scientific discoveries on Christian theology have been a reality for at least four hundred years. As science discovers the ways in which neurochemistry affects mental life, important questions arise about the essence and significance of the soul, about a humanity that is created in the image and of God (*imago dei*), about depravity and free will, about the possibility of meeting Divinity through prayer, about mystical experiences and revelation, about the existence of a personal God. These problems are complex both in terms of cognitive sciences and theology.

Any kind of reductionism regarding the nature of human consciousness and mind, dualistic or monistic, does nothing but diminish the image of man and humanity. Neurotheology is an interdisciplinary field that seeks to integrate research in cognitive sciences with theology. This field faces both, internal contradictions, and external criticisms. Now we do not have any theory in this discipline that would be generally accepted by experts. However, neurotheology is a good example of a constructive dialogue between science and religion.

Cuvinte cheie: *științe cognitive, teologia, neuroteologia, conștiința, reducționism*

Key-words: *cognitive sciences, theology, neurotheology, con-sciousness, reductionism*

CONFRONTING COVID-19 WITH HELP FROM EPICUREAN PHILOSOPHY

Martin Ferguson Smith, Emeritus Professor of Classics, Durham University

At this time when the Covid-19 pandemic is killing hundreds of thousands, disrupting the economies of prosperous nations and the lives of billions, and generating much fear, it may be of interest to look back to Greek and Roman antiquity and see what moral guidance is offered by the school of the philosopher Epicurus (341-270 BC).

Plagues and pestilences were not uncommon in the ancient world. The best known one afflicted Athens in 430 BC, the second year of the Peloponnesian War, fought by the city and its allies against Sparta and its allies. It is graphically documented by the historian Thucydides, who not only witnessed it, but caught it and recovered. Although he describes it in detail in the hope that his description will be useful in the event of the same disease ever recurring in the future, modern authorities have been unable to agree in identifying it.

In its behaviour, symptoms, and effects, it had some similarities to Covid-19. It was said to have originated in a distant country, somewhere south of Egypt, and to have affected other areas before reaching Athens, wreaking most havoc where people were crowded together. Athens was particularly vulnerable because the war had compelled many country people to seek shelter in the city. The disease was highly contagious. Doctors, not having encountered it before, did not know how to treat it, and their exposure to it meant that they suffered the highest rate of mortality. Other high-risk members of the population were those with pre-existing health problems. Symptoms of the disease included fever, coughing, vomiting, and diarrhoea. If the sick were not visited because

others feared being infected, they died of neglect; and those whose altruism prompted them to visit were all too likely to pay with their lives. Those who caught the disease but recovered were immune to a further attack, at least to one that was fatal.

Key-words: *Covid-19 pandemic, the school of the philosopher Epicurus, symptoms of the disease*

LEARNING COMPLEX SYSTEMS. WHY SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES EDUCATION NEEDS TO INTEGRATE COMPLEXITY

Andrei-Razvan Coltea, Ph.D student at Shanghai University

Complexity is a paradigm whose relevance is currently expanding beyond the domain of „hard" sciences. Humanities and social sciences could greatly benefit from using it as an antidote to reductionism, as these fields demonstrate a great need of defragmentation and a broader theoretical perspective. The epistemological importance of complexity can hardly be overestimated, yet the education system ignores it to the point where most social science students and young researchers regularly propose simple solutions to describe social issues by using reductive statements and identifying a single source of causation and, even worse, mistaking correlation for causation. Complex systems theory provides powerful conceptual analytical tools, and students should be encouraged to conduct observations, experiments and research to help them build and integrate a complexity based understanding of social and psychological phenomena. This paper attempts to offer a schematic outlook of this theory and its main points, explaining what complex

systems are, what are the components of social complex systems and, finally, why it cannot be excluded from any social sciences and humanities undergraduate curriculum.

Key-words: *complexity, social complex systems, education, reductionism, causation*

STILURILE DE GÂNDIRE – CONŢINUTUL ŞI FUNCŢIA LOR PRAGMATICĂ

THINKING STYLES – THEIR CONTENT AND FUNCTIONAL FUNCTION

Marinela Rusu, cercet. şt., dr., Institutul de Cercetări Economice şi Sociale „Gh. Zane", Iaşi

În lucrarea de față propunem spre analiză problema stilurilor de gândire şi acţiune, considerată în ultima vreme ca fiind o modalitate practică de *optimizare a activităţii profesionale*. Cercetările de până acum au fost orientate cu precădere în direcţia evidenţierii *potenţialităţilor psihologice* şi mai puţin în direcţia reliefării stilurilor propriu-zise de gândire şi acţiune umană. Prin conceptele abordate, vom căuta să subliniem semnificaţia noţiunii de „stil", varietatea şi eficacitatea stilurilor de gândire cât şi elementele care contribuie în mod direct la apariţia stilului.

Conţinutul unui anume stil de gândire nu se constituie doar într-un factor exterior, înzestrat cu o valoare estetică ci, implicit, exercită o anumită influenţă asupra *eficacităţii acţiunilor* omului. Vorbind de stilul propriu, putem spune că „stilul este omul însuşi". Aspectul individual se caracterizează nu atât prin trăsături comune ale stilurilor

profesionale din domenii diverse de activitate socială, cât mai ales, prin contribuţia individului concret care îşi desfăşoară activitatea în acest domeniu, potrivit maximei „omul sfinţeşte locul”.

In this paper we propose for analysis the problem of thinking and action styles, considered lately as a practical way *to optimize professional activity*. The researches so far have been oriented mainly in the direction of highlighting the *psychological potentialities* and less in the direction of highlighting the actual styles of human thinking and action. Through the approached concepts, we will seek to emphasize the meaning of the notion of „style”, the variety and effectiveness of thinking styles as well as the elements that directly contribute to the emergence of style.

The content of a certain style of thinking is not only an external factor, endowed with an aesthetic value but, implicitly, exerts a certain influence on *the effectiveness of human actions*. Speaking of one's own style, we can say that „style is man himself”. The individual aspect is characterized, not so much by common features of professional styles in various fields of social activity, but especially by the contribution of the concrete individual who carries out his activity in this field, according to the maxim „man sanctifies the place”.

Cuvinte cheie: *stiluri de gândirre, comportament, personalitate, eficienţă*

Key-words: *thinking styles, behavior, personality, efficiency*

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE METODOLOGIE ÎN ȘTIINȚELE SOCIO-UMANE

Ediția a IV-a – 2020

DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI EDUCAȚIA PENTRU SOCIETATE: TEMEIURI EPISTEMOLOGICE ACTUALE

Această ediție a Conferinței Internaționale − *Școala Internațională de metodologie în științele socio-umane* − se desfășoară în cadrul proiectului: *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023)

INTERNATIONAL METHODOLOGICAL SCHOOL IN SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

PERSONAL DEVELOPMENT AND EDUCATION FOR SOCIETY: CURRENT EPISTEMOLOGICAL THEMES

The 4-th Edition – 2020

This edition of the International Conference − *International Methodological School in Social and Human Sciences* − takes place within the project: *The epistemological approach to personal development and education for society: from transdisciplinary strategies to the pragmatic finalities of the current society in the Republic of Moldova*. Priority of the theme − *Societal provocations* − is entered in the State Register of Projects in the field of science and innovation with cipher 20.80009.1606.08 / „State Programme" (2020-2023).

CUPRINS

Secțiunea 1

Constantin Stoenescu
DE CE UNII FILOSOFI PREFERĂ FENOMENALISMUL METODOLOGIC?.....28
Marin Bălan
FILOSOFIA PENTRU COPII ȘI EDUCAȚIA PENTRU O SOCIETATE BAZATĂ PE CERCETARE.....29
Vlad Pâslaru
INTERRELAȚIA CONCEPTELOR DEZVOLTARE PERSONALĂ – EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE.....30
Petru Bejan
CORPUL ȘI ESTETICILE AUGMENTATIVE.....33
Emanuela Ilie
THE POSTHUMAN POETRY AND THE NEW BODY IMAGINARY. ROMANIAN AND MOLDAVIAN FEMININE VOICES 34
Alexandru Liviu Pricop
THE LINK BETWEEN OBESITY AND MENTAL HEALTH.....35
Eugenia Bogatu
SENSURI PRAGMATISTE ALE DEZVOLTĂRII PERSONALE 36
Hassan Alsharif
MORAL CONTINGENCY AND OPEN-MINDEDNESS 38
Marius Dumitrescu
TOLERANŢA CA IDEAL PRACTIC ÎN FILOSOFIA LUI JOHN LOCKE.....39
Eudochia Saharneanu
GENEALOGIA PUTERII: ASPECTE TEORETICE SI PRACTICE.....41

Adrian Muraru
CÂTEVA OBSERVAȚII DESPRE CEZAREEA PALESTINEI ÎN SECOLUL AL TREILEA (P. CHR.): ȘCOLI ȘI INTERPRETARE 43
Svetlana Coandă
DIMENSIUNI ALE EDUCAȚIEI: CONCEPTUALIZĂRI ȘI CONTINUITATE DE IDEI 44
Gheorghe Bobână
MIRCEA ELIADE. CONCEPTUL DE „HERMENEUTICĂ CREATOARE” 46
Constantin Șchiopu
REPERE FILOSOFICO-ESTETICE ALE RECEPTĂRII ARTISTICE ÎN CONTEXTUL FORMĂRII INTEPRETULUI 48
Angela Popa
CONCEPTUALIZAREA LIBERTĂȚII: CRITICĂ, REZISTENȚĂ, ARTĂ A EXISTENȚEI..... 50
Cristina Lazariuc
ROLUL VALORILOR EUROPENE ÎN CONSTITUIREA MENTALITĂȚII TINERILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA 52
Victor Ghilaș
ARTA MUZICALĂ, CATEGORIE A CUNOAȘTERII ÎN VIZIUNEA LUI DIMITRIE CANTEMIR 54

Secțiunea 2

John Symons
COMMONSENSE AND CONSISTENCY 58
Aurora Hrițuleac
NEUROPLASTICITATEA AUTO-CONTROLATĂ – UN NOU INSTRUMENT PENTRU DEZVOLTAREA PERSONALĂ 59
Donatella Mancini
SUGGESTIBILITY AND FALSE MEMORY 60

Bogdan C.S. Pîrvu, MD
THE ZEITGEIST-LOCATED ARTISTIC PERSONALITY 62
Ana Ghilaș
DISCURSUL TEATRAL DIN PERSPECTIVA FILOSOFIEI PRAGMATICE 63
Victoria Fonari
DIALOGUL INTERCULTURAL ÎN CREAȚIA LUI LUCIAN BLAGA .. 65
Felicia Ceaușu
INFLUENȚA MASS-MEDIEI ȘI COMPORTAMENTUL AGRESIV 67
Dina Barcari
PERSPECTIVA ANTROPOLOGICĂ ASUPRA EDUCAȚIEI MULTICULTURALE. CONTEXTELE CARE CONTRIBUIE LA UN DIALOG INTERCULTURAL 69
Nicolae Parcevschi
ASPECTELE REFLEXIVE ALE GEOGRAFIEI ISTORICE 70
Iulia Inglis
FORMAREA ȘI EVALUAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE ÎN CADRUL STUDIERII DISCIPLINELOR FILOSOFICE 71
Marius Romila
COMUNICAREA ONLINE ȘI DECLANȘAREA SIMBOLULUI ARHETIPULUI „UMBRA” 74
Marius Popescu
IDENTITATEA PERSONALĂ ÎN ORIZONTUL COMUNICĂRII VIRTUALE 75
Alla Papțova
ОБМЕН ЗНАНИЯМИ КАК СОЦИАЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС: ФАКТОРЫ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ АКАДЕМИЧЕСКОЙ СРЕДЫ МОЛДОВЫ 77
Elena Laura Baciu
THE CROSS OF CHALLENGES FOR SOCIAL SCIENCE 80

Liuba Botezatu
TEORIA ȘI METODOLOGIA GENERALĂ A CREATIVITĂȚII.....81
Iana Tatiana-Irina
COORDONATE EPISTEMICE ALE DEZVOLTĂRII
EXPRESIVITĂȚII VORBIRII ELEVILOR 82
Tatiana Mărgărint
ASPECTE PRIVIND PREDAREA DISCIPLINEI EDUCAȚIA PENTRU
SOCIETATE: CAZUL ELEVILOR DIN CLASELE LICEALE 85
Mariana Crîșmaru
DIFERENȚE SOCIO-DEMOGRAFICE ALE TINERILOR ÎN
AFARA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE, OCUPARE SAU FORMARE
(NEET) 88

Secțiunea 3

Mario G.R. Pagliacci
MEDITATIONS ABOUT THE MYSTIC OF MATHEMATICAL
LANGUAGE 92
Laura Pricop
VALIDITATEA REZULTATELOR CERCETĂRII DE TIP
INTERDISCIPLINAR.....92
Dumitru Dodul
Rolul discursului civic în educația pentru societate.....95
Ramón Alvarado
MACHINE GUESSING, PIGEON SUPERSTITION AND TRUST
IN AI 97
Cristina Ursu
METAFORIZAREA ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII PERSONALE 98
Ludmila Roșca
ASIGURAREA SECURITĂȚII SPIRITUALE PRIN INSTRUIRE ȘI
COMUNICARE.....101

Rodica Calistru
VALORILE CULTURII NAȚIONALE, BAZĂ ȘI PERSPECTIVĂ PENTRU O REVIGORARE A PROGRESULUI CULTURAL ȘI ECONOMIC ... 103
Nelly Țurcan
PRACTICA BAZATĂ PE DOVEZI ÎN CERCETAREA INFODOCUMENTARĂ 105
Ecaterina Lozovanu
PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII ȘTIINȚEI ÎN SOCIETATEA CUNOAȘTERII 107
Rodica Ciobanu
VALENȚE INTERDISCIPLINARE DE RE-EVALUARE A RELAȚIEI PERSOANĂ-STAT-DREPT ÎN CONDIȚIILE CRIZEI PANDEMICE.. 109
Mihail Duca
DIALOG INTERDISCIPLINAR ÎNTRE ȘTIINȚELE COGNITIVE ȘI TEOLOGIE 110
Martin Ferguson Smith
CONFRONTING COVID-19 WITH HELP FROM EPICUREAN PHILOSOPHY 112
Andrei-Razvan Coltea
LEARNING COMPLEX SYSTEMS. WHY SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES EDUCATION NEEDS TO INTEGRATE COMPLEXITY 113
Marinela Rusu
STILURILE DE GÂNDIRE – CONȚINUTUL ȘI FUNCȚIA LOR PRAGMATICĂ 114

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE METODOLOGIE ÎN ȘTIINȚELE SOCIO-UMANE 116

Asistenţă computerizată – *Maria Bondari*

Bun de tipar 17.11.2020. Formatul 60 x 84 $^{1}/_{16}$

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al. Mateevici, 60, Chişinău, MD 2009